სამშაბათი, 1917 წ. ღვინობისთვის 31 (13) № 240

ფასი 15 კაპ.

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქტორი ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ გიორგობისთვიდან წლის დამლევამდე 6 მან. ერთი თვით (მხოლოთ თბილისში) 3 მან. (ცალკე № 15 კაპ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. სამგლოვიარო განცხადება თითოეული ზომით: 15×2=8 მანეთი, 20×2=10 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1. მანეთი ფულები და წერილები, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^{1}/_{2}$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

გაზეთის შინაარსი

ხნოშებიდან

მოსკოვში დადასტურებული ცნობები მიუღიათ: კერენსკის ჯარმა პეტროგრადი აიღო.—მოსკოვის ბოლშევიკები რევოლუციის მხსნელ კომიტეტს დანებდენ.—ბოლშევიკები კრემლს ანთავისუფლებენ.—მოსკოვის დეპეშათა სააგენტო გაიფიცა.—კავკასიის ფრონტზე, მდინარე დიალთან, რუსის ჯარმა ოსმალთა 134 ოფიცერი და 1600 ჯარის კაცი დაატყვევა.

წერილებიდან

მეთაური. თავად-აზნაურობის აქტი.

ლ. ჯაფარიძე. ბოლშევიკების დამარცხება.

მიხაკო წერეთლის განცხადება.

არტურ ლეისტი. ჩემი შეგირდობის ხანა. (პატარა ამბავი).

ზ. ლეონიძე—თაისი (სონეტი).

შ—რო. პატარა ფელეტონი.

კორესპონდენცია ბორჩალოდან.

ქალაქის საბჭოს ანგარიში.

მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოს ანგარიში.

ქართული სამხედრო კავშირი.

აღმოსავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურობის კრება.

თბილისის ქალაქის გამგეობა

თბილისის მოქალაქეთ აუწყებს, რომ დამფუძნებელ კრების არჩევნებისთვის შემდგარი საქალაქო კომისია ღვინობისთვის 28-დან 30-მდე განიხილავს მოქალაქეთა მიერ ღვინობისთვის 27-მდე განცხადებულ საჩივრებს მათი გვარების საარჩევნო სიაში შეუტანლობის გამო. ღვინობისთვის 30-დან გიორგობისთვის 2-მდე კომისიის დადგენილებით, ვინც უკმაყოფილო არიან, შეუძლიათ საჩივრის განცხადება თბილისის საოლქო სასამართლოს სადმინისტრაციო განყოფილებაში ქალაქის გამგეობის საშუალებით. ამ საჩივრებს საოლქო სასამართლო განიხილავს გიორგობისთვის 5-მდე.

დამფუძნებელ კრებისათვის შემდგარი საგანგებო კომისია იმყოფება სათავადაზნაურო მოედანზე წმ. გიორგის ქუჩისა და გოლოვინის პროსპექტის კუთხეში. 2—2

დასავლეთ საქართველოს (ქუთაისის გუბ.) თავად-აზნაურთა წინამძღოლი

ამით აცხადებს, რომ ოთხშაბათს, 8 გიორგობისთვეს დილის 11 საათზედ დეპუტატთა საკრებულოში (ილია ჭავჭავაძის ქუჩა) დანიშნულია ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა

საგანგებო კრება

თავად-აზნაურობის კუთვნილ მამულების შესახებ კითხვების განსახილველად. 2—822—1

წარმოდგენა № 8.

ქ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის ქალაქის

სახალხო სახლი

სახ. სახ. არხ. ქართვ. წარმ. მმართვ. წრე.

ოთხშაბათს, 1 ნოემბერს 1917 წ., წარმოდგენილი იქნება

I	II
უბედური	**ჭკუისა მჭირს**
დრ. 3 მ. კაზიო ტოზზისა, თარგ. გუნიასი	კომ. 1 მოქ. ა. ცაგარლისა.

მონაწილეობას მიიღებს მთელი დასი. ✦ ადგილების ფასი 1 მ. 20 კ. 25 კ-დე. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ბილეთების კასა ღიაა ყოველ დღე დილის 12—2-მდე და საღამოს 6—8 ს.

რეჟ. კ. შათირიშვილი. რეჟ. თანაშ. ალ. ბადრიძე.

2—821—1 ქარ. სახ. წარმ. წრის ადმინისტრაცია.

ვილეფ სახლში

საპერავს

ქალების ტანსაცმელისას ყველა ნაირ მოდისას.

მისამართი: კირპიჩნის შესახვევი № 8, ბინა 18.

გიორგი ხოსტიკაშვილი.

1—1

ექიმი

ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულ და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116. (თ—703—38)

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატ. პარტიის სია

№ 8

რუსეთის დამფუძნებელ კრებისათვის

1. **კედია** სპირიდონ მელხაზის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
2. **გვაზავა** გიორგი ბესარიონის ძე—ნაფიცი ვექილი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
3. **ქარუმიძე** შალვა ალექსანდრეს ძე—პედაგოგი.
4. **მაჭავარიანი** იოსებ კონსტანტინეს ძე—ნაფიცი ვექილი.
5. **ბერიძე** სულეიმან ბეგი—მეურნე (აჭარიდან).
6. **წერეთელი** ვასილ გიორგის ძე—პუბლიცისტი, ქალაქ ქუთაისის ხმოსანი.
7. **გვეშაპელი** (ვეშაპიძე) გრიგოლ გიორგის ძე—გაზეთ „საქართველოს" რედაქტორი, ქალაქ თბილისის ხმოსანი.
8. **ზურაბი** გიორგი ღვთისავარის ძე—ქალაქ თბილისის ხმოსანი, ქიათურის მეგობ ქვის საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი.
9. **ვორდიზიანი** გიორგი პავლეს ძე—ნაფიცი ვექილი.
10. **ცხაკაია** (ინგილო) რაფიელ ალექსანდრეს ძე—იურისტი.
11. **კეკელიძე** კორნელი—რექტორი თბილისის სასულიერო სემინარიისა.
12. **ხიმშიაშვილი** რეჯებ ბეგი—მეურნე.
13. **თოფურიძე** ალექსანდრე დავითის ძე—პედაგოგი.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მთავარი კომიტეტი

იმყოფება ახალ ბინაზე, სასახლის ქუჩა № 5, ქართულ საწყურნერო ბანკის პირდაპირ. ღიაა ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდის და საღამოს 7—9 საათამდის. ამ დროს განმავლობაში შეიძლება როგორც ცნობების მიღება, ისე წევრად ჩაწერა და შემოწირულების შეტანა.

თბილისის

პირველი უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ წევრთა და თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრათ ჩაწერა და ყოველგვარ ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7-მდე „საქართველოს" რედაქციაში ბ-ნ ევგენი იაკობის ძე გეგეჭკორთან.

მეექვსე და მეშვიდე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ წევრთა მიღება და ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 11—3 და საღამოს 5—7-დე ლეჩკოვის ქუჩა № 5, სახლი კლიმიაშვილისა.

მერვე და მეცხრე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრათ ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 7—2 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე მუსაბე მომარიაგებელ მოსამართლის ბინაზე (ტურგენევის ქუჩა, სახლი № 4) კომიტეტის მდივან ვ. ყიფიანთან.

მეათე და მეთორმეტე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრად ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე საღამოს 6—11 საათამდე ახალ საკრებულოს (ხარფუხის კლუბი) ბინაზე კომიტეტის დროებით თავმჯდომარე დ. დუმბაძესთან და კლუბის ბუჰგალტერ კალატოზიშვილთან.

საქართ. ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის

ხიდისთავის კომიტეტი

(გურია) ამით აცხადებს, რომ წევრათ ჩაწერა და პარტიულ საქმეებზე მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—2 საათამდე და კვირა-უქმე დღეებზე 2—5 საათამდე საკუთარ პარტიულ კლუბში.

ამიერ-კავკასიის ბანკში

(თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 5)

იყიდება

ბაქოში დაარსებულ ქართულ ნავთის სამრეწველო-სააქციონერო საზოგადოების აქციები 1000, 3000, 5000, 10000 და 25,000 მანეთიანი.

დაწვრილებითი ცნობები მიიღება: თბილისში, იმავე ბანკში, ბაქოში—საზოგადოების კონტორაში ცოროანცოვის ქ. № 4. თ—766—26

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 5-დან 7 საათამდე. გუნიბის ქუჩა № 41. ტელეფონის № 14—09 თ—719—33

ექიმი

გ. მ. მუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა ეკონომიური საზ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77. თ—10

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებით ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელეფ. № 17—21.

ექიმის თანაშემწე

ვანო სამთაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს საღ. 4—6 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლებით, ნერვებით ავადმყოფთა, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხ. მისამართი: ფასანაურის შესახ. № 3, (1-ლი სამილიციო ნაწილი). 37—748—თ.

კბილის ექიმმა

მამულაიშვილი-ხოდნევისამ

განაახლა

ავადმყოფების მიღება.

10—1 დილით, 5—6 საღამოს, გარდა კვირისა.

ოლღას ქუჩა, № 22.

25—823—12

თბილისი, ღვინობისთვის 31.

თავად-აზნაურობის აქტი

როგორც ვიცით, სარევოლუციო მთავრობის დეკრეტის თანახმად მოორე საკითხად წამოყენებული იყო თავად-აზნაურობის ქონების ჩამორთმევა. რუსეთში ამ დადგენილებას დიდი კამათი არ გამოუწვევია, რადგანაც ოფიციალი მთავრობა არსებობს და, მაშასადამე, ქონების დაკარგვაზეც სულ მეტი იყო ლაპარაკი. სულ სხვა საკითხია ქართველ თავად-აზნაურთა ქონება, რომელიც დაახლოვებით 30 მილიონს მაინც უდრის. დაკარგვა ამ ქონებისა, ისიც ისეთის, რომელიც ვიწრო წოდებრივ ჩარჩოში კი არ იყო წარმოებული, არამედ ფაქტიურად მთელი ქართველი ერის საკუთრებას შეადგენდა და მის საკულტურო დაწესებულებათა დანიშნულებას ხმარდებოდა, მეტად ძნელი და აუნაზღაურებელი იქმნებოდა ქართველი ერისათვის. ამიტომ არც გასაკვირველია, თუ საქმე საქმეზე მომდგარმა საკითხმა სათანადო ყურადღება მიიპყრო ქართველი ერის თითქმის ყოველ დაწესებულებათა წარმომადგენლებისა და ამ თვის 29 კრების ოჯას სხდომაზე დიდის სიფრთხილით და აწონ დაწონვით სჯიდნენ საშუალიშვილო საკითხს.

ჩვენს თავად-აზნაურთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ ქონების საკითხში შესაფერი ზომა შორსმჭვრეტელობა და მეტი სიდარბაისლე გამოიჩინა ამ კრებაზე. ერთსულოვნად ყველა აღიარებდა, რომ ქონება იგი ერისაა, მაშასადამე, მასვე უნდა დაუბრუნდეს როგორც კოლექტიური ქონება. ერთი სიტყვით, იგი საესებით იზიარებდა ამ საკითხში „საქართველოს" თვალსაზრისს. მაგრამ საქმე ხომ მარტო სურვილი და დადგენილება არაა, არამედ ის, თუ სახელდობრ როგორ და რა სახით ჩაბარდება ქონება იგი მთელს ერს, რომელსაც არა გააჩნია ავტონომიური მართვა-გამგეობა? და აი, სწორედ ამ საკითხმა დააჩქარა იმ საკითხის გადაწყვეტა, რასაც აქამომდინ უგულებელს ყოფდნენ: ეროვნულ კრების მოწვევა! მართალია, ხსენებულს კრებაზე არც თავად-აზნაურობას, არც თუ დაწესებულებათა წარმომადგენლებს ეს ასე არ გამოუთქვამთ, მაგრამ დადგენილება, რომ თავად-აზნაურობის ქონების გადასაცემად მოწვეულ იქმნეს საქართველოს ქალაქების თვითმმართველობათა, მთავარ ერობათა, პოლიტიკურ პარტიებისა და კულტურულ-განმანათლებელ დაწესებულებათა წარმომადგენლების კრება,—თავის-თავად ჰგულისხმობს ეროვნულ კრების მოწვევის აუცილებლობას, ვინაიდან თავად-აზნაურობის ქონების საკითხი მხოლოდ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია იმ უდიდეს საკითხთა გადასაწყვეტად, რაც ქართველი ერის წინ დგება! და აი, ჩვენც სწორედ ამიტომ მივესალმებით ქართველ თავად-აზნაურთა 29 ღვინობისთვის აქტს. ჩვენ გვწამს, რომ დიმიტრი ყიფიანისა და ილია ჭავჭავაძის და ნიკო ნიკოლაძის მტკიცე ხელით ნაშენებარს და დაღუპვისაგან გადარჩენილ შეძლებები ქონებას ერს გადასცემენ ღირსეულად და ეს ღირსება გასაკვეთეული იქმნება, თუ ქონების გადაცემის აქტი მიხედვა მთავარი მიზეზი ეროვნულ კრების მოწვევისა უსწრაფეს ეროვნულ გამგებლობის შემოსაღებად.

„ბოლშევიკების" დამარცხება

ამ ერთი კვირის განმავლობაში რუსეთის ცხოვრება მდელვარებულ ზღვად იყო ქცეული. „ბოლშევიკების" შიგნი აჯანყება მთელ რუსეთში და საზოგადოების ყველა ნაწილში მძიმე ფიქრებს იწვევდა. ვინ გაიმარჯვებდა? მთელი ერისაგან განცალკევებული პროლეტარიული კლასის მეთაურები თუ მტკიცე სახელმწიფოებრივ ნიადაგზედ მდგომი ზომიერი დემოკრატია? გამარჯვება პირველთა მათის საყვარელთა ბრძოლის განმტკიცებას გამოიწვევდა, მათი ბატონობა თუნდაც შეერიგებელი უნდა ყოფილიყო სხვათათვის, ვინაც ორგანულ წინააღმდეგობაშია მოქცეული ერის ამ მცირე ნაწილთან და ბუნებრივად სხვა ნაწილთა რევოლუციისაგან ჩამოშორება უნდა გამოეწვია.

მეორეს მხრით ბოლშევიკების საწინააღმდეგოთ მძაფრათ ხმლის ამართვას უნდა რუსეთი სამოქალაქო ომში ჩაება და ვისთვის იქნებოდა საკეთილდღეო ამ ბრძოლის სისხლიანი ილაჯგაწყვეტი წინაწამო ძნელად იყო საფიქრებელი.

უკანასკნელად მოსული ცნობებით ბოლშევიკები დამორჩილებიან დროებით მთავრობის ჯარს და კერენსკი პეტროგრადში შესულა. სჩანს ბოლშევიკები დათანხმდნენ, რომ მთელი სარევოლუციო დემოკრატიის მოთხოვნით გაათავონ დეწყებული აჯანყება.

ბოლშევიკების ესეთი დამორჩილება უთუოდ მათს დამარცხებათ უნდა ჩაითვალოს, მაგრამ ამ ბრძოლაში არც გამარჯვებული სჩანს ვინმე.

„ბოლშევიკების დაჟინებითი მოთხოვნილება იყო, რომ მთელი ძალაუფლება საბჭოთა ხელში მოქცეულიყო და ამგვარად გამოცხადებულიყო მუშათა კლასის ჰეგემონია.

მათ ეს წადილი არ აუსრულდათ. მაგრამ მათი გუშინდელი მოწინააღმდეგენი, სარევოლიუციო დემოკრატიის უმრავლესი ნაწილი, რომელიც თავის კლასიურ მოთხოვნილებათა ზომიერებას იცავდა და სახელმწიფოს შემადგენელ ნაწილთა მთლიანობის მომხრეთ გამოდიოდა, დღეს საზოგადოების მთელი ნაწილის იზოლიაციას მოითხოვს და მთავრობის ერთფეროვნობას სთვლის აუცილებლად. სოციალისტური დემოკრატია, როგორც მთლიანი ერთეული, დღეს უკვე აღარ უთანაბრდება თავის მოწინააღმდეგე არა სოციალისტურ ნაწილს და იმდენად დაქსაქსულა, რომ სოციალისტური რუსეთის კოალიციას ითხოვს.

შესაძლებელია, რომ მემარცხენე დემოკრატიას ამ სახით შერიგებამ „ბოლშევიკებს“ ხმალი რამოდენიმე ხნით თავის ქარქაშში ჩააგებიოს და მით რუსეთის პოლიტიკურ ბრძოლის ველზედ შედარებით სიწყნარე ჩამოვარდეს, მაგრამ ძნელი საფიქრებელია, რომ ერის ის დიდი ნაწილი, რომელიც დათხოვნილი იქნება თავის ბედის გამგებლობისაგან შეურიგდეს თავის იძულებით განდგომას და შესაძლებელია, რომ დღევანდელი მშვიდობა მხოლოთ ანტრაქტი იყოს იმ წარმოდგენისა, რომლისთვისაც რუსეთს, მეორე მარჯვენა ფრთა განამზადებს.

ლ. ჯაფარიძე.

მიხაკო წერეთლის განცხადება

(წერილი „საქართველოს“ რედაქციის მიმართ).

ბატონო რედაქტორო!

გავიგე რომ ზოგიერთი პარტიები ჰფიქრობენ რუსეთის მომავალ დამფუძნებელ კრებისათვის ჩემის კანდიდატურის წამოყენებას, მე სრულიად წინააღმდეგი ვარ ამისა და ვსთხოვ ყველას, ჩემი კანდიდატურა არ წამოაყენონ, არც ნაციონალ-დემოკრატიულმა, არც სხვა რომელიმე პარტიამ...

პატივისცემით მიხეილ წერეთელი

სტოკჰოლმი.

რენ. რევოლუციურ კომიტეტს აზრად ჰქონდა თვისი თავი საოლქო ორგანოდ გამოეცხადებინა. უკრაინელების რადამ ამას წინ აღუდგა. რუმჩეროდმა განაცხადა, რომ მისი ორგანო „გოლოს რევოლუციი“ რევოლუციურ კომიტეტის ცენზურას არ დაემორჩილება, რადგან რუმჩეროდის ცენზურაა შემოღებული.

მოსკოვის დეპეშათა სააგენტოს გაფიცვა

მოსკოვი. ღვინ. 29. ღვინობისთვის 27, საღამოს 4 საათზე შეიარაღებულ ძალით სააგენტოს განყოფილებაში შემოღებულ იქმნა კონტროლი. სააგენტოს მოსამსახურეთ მუშაობა არ შესწყვიტეს, მაგრამ გამოირკვა, რომ ამ სამ დღეში დამახინჯებული ცნობები იგზავნებოდა. რადგან ასეთ მდგომარეობაში შეუძლებელი გახდა დეპეშებით ცნობების მიუდგომლად გადაცემა, სააგენტოს უაზროდ მიაჩნია მათი გზავნა, მით უმეტეს რომ გაზეთები დაიხურა. სააგენტოს მოსამსახურენი გაიფიცნენ ხსენებულ პირობების შეცვლამდე.

უკანასკნელი დეპეშები

პეტროგრადი კერენსკის ჯარებმა აიღეს. მოსკოვში ბრძოლა სწარმოებს. ქალაქის ცენტრი უკვე მთავრობის ჯარის ხელშია. რკინის გზის სადგურები ჯერ ისევ ბოლშევიკების ხელშია. ამათთან მოლაპარაკება სწარმოებს. მთავრობის ერთგულ ჯარებს მოუკლავს 30 და დაუჭრავს 100 კაცი.

—

კერენსკის დეპეშა ყველა სამხედრო ნაწილებს და მთავარ გამგებს: [illegible]

—

მოსკოვში, მიასნიცკის ქუჩის რაიონში ბრძოლა მოუხდათ 188 ბოლშევიკურ პოლკთან. ჯარისკაცთა შორის მრავალია დაჭრილი. მოკლულია რამდენიმე მოქალაქე, მათ შორის ერთი ქალი.

—

ბოლშევიკებმა სტრასტნოი მონასტერი დაიჭირეს. სამრეკლოზე ტყვიისმფრქვეველი დახდგეს.

—

კერენსკიმ წინადადება მისცა გენერალ ჩერემისოვს:—თანამდებობიდან გადადექიო.

—

მდინარე „მოსკვარეჩიე“ რაიონი ბოლშევიკების ხელშია.

საყალდებულო დადგენილებანი ღვინის ვაჭრობის შესახებ, რათა ვაჭრობის ნებართვა მხოლოდ ამ ფირმებს მიეცესთ. როგორც ამბობენ, ასეთი ფირმა თბილისში 20 იქნება. ერთი კვირისავე გამავლობაში უნდა გამოირკვეს ღვინის რაოდენობა თბილისში. შემდეგ ღვინის ვაჭრობა თბილისში დაიწყება ბარათებით.

◆ განკარგულება ავტომობილების შესახებ. მუშების და ჯარის კაცების დეპუტატთა საბჭოს საავტომობილო კომისიას ყურადღება მიუქცევია იმ გარემოებისათვის, რომ ზოგიერთები საქეიფოდ და კერძო საჭიროებისათვის ხმარობენ სამხედრო ავტომობილებს და დაუდგენია თვალ ყური ადევნონ ასეთ ავტომობილებს და თუ შენიშნავენ, რომ ავტომობილში ქალები უსხედან კაცებს ან ავტომობილი კერძო საქმეზე მიჰყავთ, დაინიშნონ ავტომობილის ნომერი და საავტომობილო კომისიას მოახსენონ.

◆ გაზეთი „კავკაზი“ მომავალი იანვრიდან ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის ოფიციალი ორგანო იქნება. გაზეთის დროებით რედაქტორად კომიტეტი ნიშნავს კომიტეტის კანცელარიის საქმის მწარმოებელს ვ. ლინდელს. მომავალი გიორგობისთვიდან გაზეთში დაიბეჭდება მხოლოდ ოფიციალ ხასიათის წერილები.

[illegible]

ნის ქუჩა № 11. კრების პროგრამა: წარსულ მორიგ 12 ოქტომბრის კრების განაჩენის წაკითხვა და დამტკიცება. 1 საადმინისტრაციო ნაწილი: ა) სამქიმო საბუნებისმეტყველო კომისიების მიერ ფაკულტეტების დაარსების მოხსენება და განხილვა. ბ) მორიგი საქმეები და ახალ წევრების ამორჩევა.

◆ საბინო მომრიგებელი კამერა. ღვინობისთვის 29-ს ექვს ადგილას მოხდა ცალ-ცალკე კრება თბილისის თორმეტივე უბნის ბინების პატრონთა და მობინადრეებისა, საბინო კამერების წევრთა ასარჩევად. მე-9 და მე-10 უბნების ბინათა პატრონების კრებამ კამერის წევრებად აირჩია 11 კაცი, მათ შორის ა. ლორთქიფანიძე, გ. კოჩინევი და ა. სვანიშვილი. შემდეგ კრებამ დაადგინა, პროტესტი განუცხადოს ქალაქის საბჭოს, რომ საბინო კამერის თავმჯდომარეს ჯამაგირი დაუნიშნა და ამ პროტესტის გადაცემა საბჭოსადმი მიანდო კრებას თავმჯდომარეს ბ ნ ალ. ლორთქიფანიძეს.

◆ სურსათი. ღვინობისთვის 29-ს და 30-ს საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტმა მიიღო ფქვილი 4 ვაგონი და ხორბალი 14 ვაგონი. უკანასკნელ რიცხვიდან სათესლედ გადასდვა 2 ვაგონი.

◆ თანამდებობიდან გადადგომა. დიმ. პოპოვმა, თბ. გუბ. კომისარის თანამდებობის აღმასრულებელმა განცხადება მიართვა ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტს, რომ თანამდებობიდან უნდა გადავდგეო.

ქ. ზუგდიდი.

◆ ყაზახების თარეში. ყაზახებმა გასტეხეს თავად მინგრელსკის სასახლე, სადაც ინახებოდა ძველი ისტორიული ნივთები, წაიღეს სხვა და სხვა ძვირფასი ნივთები. ადგილობრივი მართველობა ზომებს არ ღებულობს.

◆ შიმშილი. პური სრულებით აღარ იშოვება. დაიმშნენ ტუსაღები, ჯარისკაცები და ყაზახები. საჭიროა დროით მოაშველონ პური. მოსალოდნელია, რომ დამშეული ყაზახები მცხოვრებთ ძალით ჩამოართმევენ პურს.

ქ. სამტრედია.

◆ პარტიული ლექცია. ღვინობისთვის 21 ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ადგილობრივ კომიტეტის ინიციატივით მიწის საკითხზე ლექციები წაიკითხეს: ია ეკალაძემ და ალ. თორაძემ. ხალხი ბლომად დაესწრო.

გორი.

◆ ქართველ ბატალიონის მოლოდინში. აქ ჩამოვიდა ქართული პოლკის რამდენიმე აფიცერი. დღე-დღეზე მოელიან ბატალიონის ჩამოსვლასაც.

თელავი.

◆ გაფიცვა ქალთა პროგიმნაზიაში. ქალთა პროგიმნაზიის მოწაფეებმა 16 ღვინობისთვეს, სასწავლებლის საპედაგოგიო საბჭოს წარუდგინეს მოთხოვნილება, რომელიც შესდგება შემდეგ [illegible]

◆ პური. [illegible] ღვინობისთვის 24-დან გირვანქა 30 კაპ. გახადეს.

ბაღდადის რკინის-გზის ტოტი

ბაღდადის რკინის-გზის ტოტის შესახებ სამი ვარიანტი არსებობდა: 1) ტოტი შეუერთდებოდა რკინის გზის მაგისტრალს სად. აჯამეთში, 2) თანახმად ქუთაისურების მოთხოვნილებისა ტოტი შეუერთდებოდა მაგისტრალს სად. რიონში და ამ რიგად ქუთაისსა და ბაღდადს-შორის მიმოსვლა გაადვილდებოდა და 3) თანახმად 14 სოფლის თხოვნისა, გზა უნდა შეერთებოდა მაგისტრალს სადგ. სვირში. საოლქო სამხედრო სამრეწველო კომიტეტის სატყეო კომისიამ სიიაფის გამო პირველი ვარიანტი ამჯობინა. დადგენილება დასამტკიცებლად გადაეცა ქუთაისის საგუბერნიო აღმასრულებელ კომიტეტს. ამასაც ტოტის გაყვანა მეორე ვარიანტით უცვნია საჭიროდ, მაგრამ იმ პირობით რომ ზედმეტი ხარჯი, რასაც მეორე ვარიანტი თხოულობს ქუთაისმა იკისროს.

საპრემიო კონკურსი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას აქვს ორი საპრემიო თანხა: თავ. გრ. დადიანისა და ნ. ბ. ლოლობერიძისა. თავ. დადიანის სახელობის თანხის სარგებლიდან პრემიათ მიეცემა 400 მ. ორ წელიწადში ერთხელ ხოლო ნ. ბ. ლოლობერიძის სახელობის თანხის სარგებლიდან ყოველ წლობით 300 მ. პრემია მიეცემა იმას, ვინც დასწერს და წარმოადგენს საკონკურსო საუკეთესო თხზულებას შესახებ ქართული ენისა, ისტორიისა, გეოგრაფიისა, ეთნოგრაფიისა, ლიტერატურისა და საზოგადოთ თხზულებას საქართველოს შესახებ. თავ. დადიანის სახელობის პრემიის მისაღებათ წარმოდგენილი თხზულება უსათუოთ ქართულ ენაზე უნდა იყოს დაწერილი. ლოლობერიძის სახელობის პრემიის მისაღებათ კი უპირატესობა ეძლევა ქართულ ენაზე დაწერილს თხზულებას. ხოლო საკონკურსოთ შეიძლება წარმოდგენილ იქნას რუსულსა, ან რომელიმე ევროპიულ ენაზედაც. საკონკურსო თხზულება უნდა იქნას წარმოდგენილი წ.-კ. საზოგადოების კანცელარიაში 1-ლ იანვრამდე 1918 წლისა. საკონკურსო თხზულება შეიძლება იყვეს ხელთნაწერიც და დაბეჭდილიც, მხოლოდ იმ პირობით, რომ დაბეჭდილი არ იყვეს 1915 წელზე ადრე გამოცემული.

მოწოდება ქართულ სამხედრო წესდებისათვის

ვინაიდგან ქართულ სამხედრო კავშირისაგან დავალებული მაქვს ქართული წესდებებისა და სახელმძღვანელოების გადმოკეთება და შედგენა, ამისათვის ვსთხოვ ყველა ქართულის მცოდნე პირთ, ვისაც კი რაიმე ტერმინები მოეპოვება, რომლებიც საჭირო იქნება ქართულ წესდებებში შესატანად მოგვაწოდონ და ამით დახმარება გაგვიწიონ. მისამართი: თბილისი, ოლდას ქუჩა № 53, ავ. აბესაძეს, ან და „ჯარის კაცის“ რედაქცია.

ქართველთა სამხედრო კავშირი

მთავარმა კომიტეტმა 23 ოქტომბრის სხდომაზე იქონია მსჯელობა კავშირის შემდეგ წევრთა შესახებ: გენერლის ბესარიონ ჩიქოვანისა, პოდპოლკოვნიკ ვლადიმერ ლუკას ძე გამრეკელიძისა, ექიმის გიორგი ალექსანდრეს ძის მეიფარიანისა და პრაპ. ზაქრო ხუნდაძისა, სცნო რა მათი ყოფნა სამხედრო კავშირში მავნებლად დაადგინა: ზემოხსენებული პირნი გამორიცხულ იქმნან კავშირას წევრობიდან [illegible] („ჯარის კაცი“).

ინგლის-რუსეთის კომიტეტი

[illegible] ლის მისაწვდენად.

კომიტეტი ფართოდ შლის თავის მოქმედების გეგმას, დაინტერესებულთა შეკითხვებზე სწრაფად იძლევა პასუხებს, აწვდის აუარებელ ცნობებს, ინგლისურ პრესის აზრს როგორც ომისა, ისე მიმდინარე პოლიტიკურ ვითარებათა შესახებ, ავრცელებს ბროშიურებს, მხატვრულ ჟურნალებს, წიგნებს და სხვას. კერძოდ კავკასიას, კომიტეტი ცდილობს მიაწოდოს ძვირფასი მასალები იმის შესახებ, თუ რას ფიქრობენ, ან რას სწერენ, ინგლისურს გაზეთებში ამ ქვეყნის შესახებ. სამაგიეროდ კომიტეტი იგი ინგლისში აწვდის აქაურ ცნობებს, თუ რა თვალსაზრისით უყურებენ აქაურები მოკავშირეთა და კერძოდ ინგლისელთა მოქმედებას.

ნაძირალები სოფლად

ნაძირალები სოფლებს მოსდებიან და ათასნაირ უგვანო საქციელით უკიდურეს მდგომარეობაში აყენებენ. ასეთ ნაძირალების მსხვერპლთაგანი გახდარა სოფელ წყნეთის ერთი გლეხი. ამას წინად მას ვიღაც უცნობი შეხვედრია: მე ქაღალდის ფულის მოჭრა შემიძლიან, ბეჭედს გაკეთებაც ვიცი, მოდი შენც დამეხმარე და მოგება გავინაწილოთო. გამოუცდელი გლეხი ადვილად ჩავარდნია კლანჭებში, მით უმეტეს, რომ მის თვალწინ იმ ვიგენატონს ყალბი ფული გაუკეთებია. გლეხს უშოვნია ასი თუმანი ქაღალდის ფული და მისთვის გადაუცია, ვითომდა ბეჭდის გასაკეთებლად. იგი წამოსულა და რამდენიმე დღის შემდეგ ხელცახოცში გამოკრული ბეჭდის მსგავსი ქვა გაუგზავნია.

ქართული პოლკი ქუთაისში

სპარსეთიდან დაბრუნებულ ქართული პოლკის ერთი ბატალიონი ხუთშაბათს, ღვინობისთვის 26 ქუთაისში ჩამოვიდა. ქალაქში წინა დღესვე იცოდნენ და დასახვედრად ემზადებოდნენ. დილის 9 საათზე სადგური სავსე იყო ხალხით. მოსწავლე ახალგაზრდობა მუსიკითა და დიდი ზეიმით მიეგება ქართველ მხედრობას. დიდძალი ხალხი შეიკრიბა სადგურთან, როცა გრძნობიერის სიტყვებით მიმართეს ქართულს ლაშქარს, ადგილობრივ მუშათა და ჯ.-კაცთა საბჭოს წარმომადგენელმა, ქუთ. გ- კომისარმა გრ. გიორგაძემ, ფედერალისტების სახელით გრ. ლაღიძემ და საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სახელით კონსტანტინე ლომთაძემ. შემდეგ აწყობრათ გამოემართენ ქალაქისაკენ. „ხალ.

ომი და ზავი

დეპეშები

ადმოსავლეთის ფრონტი.

რუსეთის შტაბის ცნობა.

ხანაკი. ღვინობისთვის 28. ჩრდილოეთით, დასავლეთით, სამხრეთ-დასავლეთით და რუმინეთის ფრონტზე [illegible]

კავკასიის ფრონტი. [illegible] რომელთაც კიოლკოტ—ჩიფტლიკის ჩრდილო დასავლეთით 22 ვერსის მანძილზე ეჭირათ სიმაღლე. ხელთ იგდეს სიმაგრე, ტყვეები და ურიცხვი დავლა. მდინარე დიალზე ჩვენ რაზმს, რომელსაც სამხედრო მამასახლისი ბიჩერახოვი თაოსნობდა, ოსმალთა ჟანდარმების რაზმი ჩაუვარდა ხელში. მათში 134 ოფიცერი და 1600 ჯარის კაცია. ამასთან ჩვენებმა ხელთ იგდეს 400 ცხენი, 300 ჯორცხენა და 1600 თოფი.

რუმინეთის ფრონტი. ღვინობისთვის 26-ს [illegible] პერომპლანი ჩამოაგდო [illegible]

ხანაკი. ღვინობისთვის 29. ჩრდილოეთით, დასავლეთით და სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტებზე. [illegible]

რუმინეთის ფრონტი. [illegible] სცადა, მაგრამ კონტრ-იერიშით მოვიგერიეთ.

კავკასიის ფრონტზე არსებითი არა არის რა.

ბალტიის ზღვა. უცვლელადაა.

მფრინავთა მოქმედება. რუმინეთის ფრონტი.. ღვინობისთვის 25-ს ჩვენმა მფრინავებმა დობრუჯაში 15 ფუთი ყუმბარა ესროლეს მტრის საწყობებს და ურმებს, კაპალუის მახლობლად, ქალაქ ტულჩის სამხრეთ დასავლეთით 10 ვერსის მანძილზე ჩვენი ჰაეროპლანი დაუზიანებლივ დაბრუნდნენ.

ბოლშევიკების დამარცხება

კომისარ უძანოვისაგან კავკასიის კომისარს შემდეგი დეპეშა მოუვიდა: „გატყობინებთ უკანასკნელ ამბებს: დღეს მოსკოვში ბოლშევიკები რევოლუციის მხსნელ კომიტეტს დანებდნენ. კრემლს ანთავისუფლებენ, მეამბოხენი იარაღს ჰყრიან. სავსებით დადასტურებული ცნობა მივიღეთ, რომ პეტროგრადი კერენსკის ჯარმა აიღოვო“

დროებით მთავრობის შეპყრობა

მოსკოვი. ღვინ. 28. პეტროგრადის დეპეშათა სააგენტოს მოსკოვის განყოფილებამ შემდეგი დეპეშა მიიღო უმაღლეს მთავარ-სარდლის შტაბის უფროს დუხონინისაგან: „ნოვოჩერკასი. ნაკაზით არჩეულ სამხედრო ატამანს. პეტროგრადის დეპეშათა სააგენტომ თქვენს ამხანაგ გენერალ ბაგაევსკის დეპეშა მიღებისამებრ უმაღლეს მთავარ სარდალს გაუგზავნა, მაგრამ შესაძლოა რომ დეპეშა მალე არ მიუვიდეს. დროებით მთავრობის თითქმის ყველა დანარჩენი წევრი წუხელის 3 საათზე საზამთრო სასახლეში შეიპყრეს. მიღებულია ზომები წეს-რიგის აღსადგენად. ყაზახობის მზად ყოფნა სახელმწიფოს სახსნელად ყველა ჩვენგანისათვის უტყუარ საწინდრად ჩაითვლება, რომ მთელი შეგნებული რუსეთი დასძლევს ბოროტ პირთა დროებით გავლენას. გაუწყებთ, რომ ჩვენ კომისრებთან და სამხედრო კომიტეტებთან ერთად ყოველ მხრივ შევეცდებით დროებით მთავრობის რესპუბლიკის საბჭოს, და წეს-რიგის აღდგენას და თავის დროზე დამფუძნებელ კრების მოწვევას.

უკრაინელების რადა ბოლშევიკების წინააღმდეგ.

კიევი. ღვინობისთვის 27. მომხდარ ამბების გამო რადამ რეზოლიუცია გამოიტანა. იგი წინააღმდეგია მთავრობის დეპუტატთა საბჭოების ხელში გადასვლაზე. ჯარის უფროსმა და ქალაქის სამხედრო კომისარმა მოწოდება გამოსცეს. მოუწოდებენ თავისუფლებისა და სამშობლოს დასაცავად. ჯარს აფრთხილებენ. ბოლშევიკების ქადაგებას ნუ აჰყვებითო. დაუგზავნა დეპეშები ყველა საოლქო ორგანიზაციებს და ამასთან პეტროგრადის ფოსტატელეგრაფის კავშირს. დეპეშით ბოლშევიკების გამოსვლას სასტიკი პროტესტი ეცხადება.

უკრაინელთა რადის რეზოლიუცია.

კიევი. ღვინობისთვის 27. მიმდინარე ამბების გამო უკრაინულ რადამ შემდეგი რეზოლიუცია მიიღო: „რადა სცნობს რა აუცილებლად, რომ მთელი მთავრობა, როგორც სახელმწიფოში, ისე ცალკე მხარეებში რევოლიუციურ დემოკრატიის ხელში უნდა გადავიდეს—ეწინააღმდეგება მთავრობის დეპუტატთა საბჭოების ხელში გადასვლას, ამიტომ რადა წინააღმდეგია პეტროგრადში მომხდარ აჯანყებისა და მთელი თავის ძალღონით შეებრძოლება ამ აჯანყების მხრის დამჭერთ.

გიორგის კავალერთა მოწოდება.

კიევი. ღვიობისთვის 27. გიორგის კავალერთა კავშირმა მოწოდებით მიმართა მოქალაქეებს: „მოგიწოდებთ ვისაც კი მამულიშვილური ცეცხლი არ ჩაქრობიათ, ვისთვისაც ძვირფასია ჩვენი სამშობლო, გაბედულად წინ, იარაღით ბრძოლა მთავრობის უზურპატორებთან, რომელთაც რუს მოქალაქის მოვალეობა დაივიწყებიათ და რუსეთის გაყიდვას სცდილობენ.

სამხედრო წესები მოსკოვში

მოსკოვი. ღვინობისთვის 27. ჯარის უფროსმა ქალაქში სამხედრო წესები გამოაცხადა.

ოდესის მეციხოვნენი

ოდესა. ღვინომ. 27. მეციხოვნეთა უმრავლესობამ რუმჩეროდის პოზიცია გაიზიარა. რუმჩეროდი აჯანყების წინააღმდეგია. იუნკრები და პრაპორჩიკების სკოლა მხარს რუმჩეროდს უჭე-

ქრონიკა

თბილისი

◆ აკაკი ჩხენკელის დეპეშა კერენსკისადმი. „ამიერ-კავკასიაში წესიერება ერთი წამითაც არ დარღვეულა. ერებმა მომენტის უაღრესი შეგნება გამოიჩინეს, არც ერთი მრუდე ნაბიჯი არ გადაუდგამთ. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტი მხარის მუშათა, ჯარის კაცთა და გლეხთა საბჭოების სარევოლუციო ცენტრთან სრულის თანხმობით მუშაობს. სარევოლუციო ცენტრმა საზოგადოებრივ თავდაცვის საგანგებო კომიტეტი გამოჰყო. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტიც და სარევოლუციო ცენტრიც იმ აზრისა არიან, რომ ბოლშევიკების ამბოხება უსისხლოდ უნდა ჩააქრონ, რათა იგი მემარჯვენეებმა არ გამოიყენონ კონტრრევოლუციურ მიზნებისთვის და განსაკუთრებით სარევოლუციო ორგანიზაციების წინააღმდეგ. საგუბერნიო, საოლქო და სამაზრო კომისარებს წესიერების დასაცავად შესაფერი ინსტრუქციები დაეგზავნა.

◆ ირაკლი წერეთელი და კარლო ჩხეიძე, როგორც ამბობენ, საჩქაროდ გაუწვევიათ პეტროგრადში.

◆ ღვინით ვაჭრობა. ღვინობისთვის 29-ს მოხდა შეერთებული კრება სასურსათო კომიტეტებისა, კოოპერატივებისა და მილიციის სამმართველოს წარმომადგენლებისა, ღვინის მოვაჭრეთა თანდასწრებით. კრებამ დაადგინა არჩეულ იქმნას საგანგებო კომისია, რომელშიაც შევლენ წევრებად თითო წარმომადგენელი საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტისა, მეღვინეობამევენახეობის კომიტეტისა და სააქციზო გამგეობისა. კომისიამ ერთი კვირის განმავლობაში უნდა გამოარკვიოს ის მეღვინეთა ფირმები, რომელთაც უკანასკნელ ხანებში არ დაურღვევიათ

ქუთაისი

◆ მილიცია. ქალაქის თავდაცვის კომისიის წინადადებით პარტიები ადგენენ მილიციის შტატის შესავსებლად თავის კანდიდატთა სიას.

◆ ქალაქის სესხი. ქალაქის საბჭომ დაადგინა, რომ აუცილებელ საჭიროებათა დასაფარავად აიღოს მოკლე ან გრძელი ვადით 300,000 მანეთიანი სესხი. სესხის აღების მოსაწყობათ ქ. თბილისს გაემგზავრა ქუთაისის ქალაქის მოურავი დ. კალანდარიშვილი. ფიქრობენ სესხი თბილისის საადგილმამულო ბანკიდან აიღონ და ქუთაისში არსებული ქალაქის მამულები დააგირაონ.

◆ ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის კონფერენცია. „საქართველოს“ რედაქციას ნ. ასათიანისაგან შემდეგი დეპეშა მოუვიდა: „ღვინობისთვის 27 საღამოთი კონფერენცია დასრულდა. დაესწრო ყველა ორგანიზაციების დელეგატები. ყველა სასწავლებლის მოწაფეები დროშებით გამოვიდნენ და კონფერენციას მიესალმნენ. მესხეთიდან საგანგებო დელეგაცია ჩამოვიდა. არჩეულია საგუბერნიო კომიტეტი“.

"შეგობრის" რედაქციასთან ფედერალისტების სახელით სიტყვით მიმართა შ. დადიანმა. შემდეგ ლაშქარი და აუარებელი ხალხი შეჩერდენ გაზ. „ჩვენი ქვეყნის" რედაქციასთან, სადაც საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის სახელით გრძნობიარე სიტყვით მიმართა **იოსებ მაჭავარიანმა.**

„საქ. ეროვნულ-დემ. პარტია აღტაცებით ესალმება მის სიამაყეს საქართველოს თავისუფლების იმედს ქართველ ჯარს. სალამი თქვენდა ვაჟკაცნო! თქვენი სამშობლო გილოცავთ ბრძოლის გზას თავისუფლებისკენ. მას სწამს, რომ ამ განკითხვის ჟამს, როდესაც მსოფლიო ომის ქარცეცხლში ილუპებიან მთელი სახელმწიფონი, როდესაც ირგვლივ გაისმის სანატრელი ხმა მონობის ბორკილის მსხვრევისა, როდესაც პოლიტიკურ ჰორიზონტზე იჩახმებიან მონობისაგან განთავისუფლებული განახლებული ერები. დაირაზმება ქართველი ერიც და ღირსეულად აღმართავს ალამს თავისუფლებისას. ამისათვის საჭიროა საქართველოს სხეულის გაერთიანება, ქართველი ერის სრულიერად შედუღება და შეთანხმება. პირველი პროცესი დასრულდა. საქართველომ იგრძნო მთლიანობის მაცოცხლებელი სიტკბო, და აღარავის მისცემს ნებას თავის სხეულის დაგლეჯა-დანაწილებისას. რაც შეეხება მეორეს, შეერთების პროცესი მხოლოდ დაიწყო. ეხლა არ არის დრო პარტიული ბრძოლისა. თავის დაცვის ინსტიქტი მოითხოვს, რომ საქართველოს ყველა პარტიები შეერთდნენ ეროვნულ ნიადაგზე. თქვენ, საქართველოს უფლებისათვის მებრძოლნო, თქვენ ხართ ზეპარტიული რაზმი, რომელმაც დღეს უნდა შეაერთოს მთელი ქართველი ერი და წაიყვანოს იგი თავისუფლებისა და ბედნიერებისაკენ. ამას მოითხოვს თქვენგან თქვენი სამშობლო, და შერცხვეს ის ვაჟკაცი, ვინც გაუცრუებს ამ იმედებს საყვარელ მშობელს! ვაშა ქართველ ჯარს! გაუმარჯოს საქართველოს თავისუფლებას".

საათის 12-ზე ქ. ბაღში თავი მოიყარა დიდძალმა ხალხმა, რომელმაც მოისურვა სიტყვა ეთქვა იოსებ მაჭავარიანს. ბ-ნმა ი. მაჭავარიანმა ფრიად გრძნობიერი და შინაარსიანი სიტყვით მიმართა დამსწრეთ.

ილაპარაკეს აგრეთვე: კ. ლომთაძემ და გრ. ლადიძემ, რომელნიც ხალხმა ტაშით დააჯილდოვა.

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მოსწავლე ახალგაზრდობამ შეასრულეს სიმღერები „თამარის დროშა გაშალეს", „ქართველო ხელი ხმალს იკარ" და სხ. შემდეგ მოსწავლე ახალგაზრდობა გაემართა გაზ. „ჩვენი ქვეყნის" რედაქციისაკენ, შეჩერდენ, რამდენიმე წამს შეასრულეს რამდენიმე სიმღერა და დაიშალნენ.

თაისი

სონეტი

ჯვარისწერაში ჯვარსა სჯობდა თეთრი თაისი
ეჯიბმა ჯერანს შეადარა გულთა მკრეფელი;
გადაგვაყარეს შაშაში და მისაგებელი.
ასი მაყარი გვიცინოდა როგორც მაისი

თამადის ხელში აზარფეშა ათჯერ აივსო,
თარის წკრიალში ვჩურჩულებდი შენი მხლებელი
—„დარჩეს ეგ ტუჩი კოცნის ელვით ხელუხლებელი
ვით მევლეკან ვენახებში ქარვის ყაისი—

ამაყ წამწამებს შევამჩნიე შმაგი თარეში
საშიშ თვალებში სჩანს სიკვდილის საპირფარეშო;
უბის ცისკრებში მზე გიქრება ლალში მცურავი.

აპრიალებულ ხანჯალივით ამენთო ტანი
და შეგიპყარი როგორც მონა არაბისტანის
ცეცხლის საწოლზე შემოგძარცვე შესაბურავი!

გ. ლეონიძე.

პატარა ფელეტონი

ბაღდადის რკინის გზა

ქვეყნიერებამ იცის ორი ბაღდადის რკინის გზა:

ერთი—ნამდვილი ბაღდადისაა, მცირე აზიაში.

მეორე—ბაღდათისა, იმერეთში.

განსხვავება მეექვსე ასოშია: იქ—დ, აქ—თ.

მიუხედავად ამ განსხვავებისა ამ ორ რკინის გზას ბევრი რამ საერთო აქვს.

თუ ბაღდადი—რკინის გზის საბოლოო პუნქტი გერმანეთის ძლიერების ავანგარდია აღმოსავლეთში,—

სამაგიეროდ, ბაღდათიც იმერეთში სამშობლოს მტერ-მოყვარე მთვრალ რუს ჯარისკაცების ძლიერების ავანგარდია.

თუმცა უკანასკნელი ცნობებით ამ მხედრებს წინ წაუწევიათ და სტრატეგიულად დიდმნიშვნელოვან პუნქტებში—ახალსენაკში და სამტრედიაში გადაუტანიათ „სამხედრო" მოქმედება.

ბაღდადის რკინის გზის პროექტის შემუშავებაში მონაწილეობას იღებდნენ 17 სააქციონერო, სამეცნიერო, სამხედრო და საზოგადო ორგანიზაციის წარმომადგენლები.

ბაღდადის რკინის გზის პროექტის შედგენაშიაც მონაწილეობას იღებენ აგრეთვე 17 სოციალისტური, არა-ქართული, არა-ადგილობრივი და ანანოვური ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

ბაღდათის რკინის გზის გასაყვანად ამოძრავებულ იქმნა გერმანეთის დიპლომატიური, პოლიტიკური და გონიერების აპარატი.

ბაღდათის რკინის გზის გასაყვანად ქუთაისის გუბერნიის აღმასრულებელმა კომიტეტმა მთელი თავისი ძალღონე 6 თვის განმავლობაში მისთვის ბრძოლას მოახმარა და მის განუწყვეტელ სხდომებზე სხვა არა გარჩეულა რა.

როგორც ეტყობა, საერთო ამ ორ რკინის გზას სხვა რამეშიაც ექნება: ორივესთვის ერთნაირი ჯამი გადაიდება. ხარჯაში განსხვავება უეჭველად იქნება.

ბაღდადის რკინის გზის გაყვანაში ფრანგები და გერმანელები შეიჯიბრნენ და ბოლოს პირველთა ფულით გერმანელებმა თავის დიდების ავანგარდი შექმნეს მცირე აზიაში.

ბაღდათის რკინის გზის გაყვანას ადგილობრივი გლეხები თავის გროშებს სწირავენ, ანანოვები კი აბრეშუმის ბაღდადით ყელს დაიმშვენებენ.

შ—ძო.

აღმოსავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურთა კრება

კრება გახსნა დღის 12 საათზე საგუბერნიო მარშალმა **თავ. კ. ნ. აფხაზმა.** კრების საგანია განხილვა და გადაწყვეტა თავად-აზნაურთა საზოგადოების საერთო უძრავ-მოძრავი ქონების ბედისა. თავმჯდომარემ ამის შესახებ ვრცელი და დასაბუთებული სიტყვა წარმოსთქვა, რომლის შინაარსი მოკლედ ასეთია:

ქართულ პრესაში ჯერ დაბეჭდილია ცნობანი ქართველ თავად-აზნაურთა საერთო ქონების შესახებ. ეს საგანი კი მრავალ მხრივ საყურადღებო და ღირს შესანიშნავია. თბილისში და თბილისის გარშემო დიდძალი მამული ქართველ თავად-აზნაურებს ეკუთვნოდა, მაგრამ რუსეთის მთავრობის გაძლიერების შემდეგ ეს მამულები თანდათან გამოეცალა ხელიდან. მამულების დაკარგვის პროცესმა განსაკუთრებით საშიში ხასიათი მიიღო თბილისში ვაჭრობის გაძლიერების შემდეგ, მაგრამ სამოციან წლებში დაიწყო აღორძინება ქართულ მწერლობისა, რომელმაც დიდი ყურადღება მიაქცია ქართველი ერის ქონებრივ მხარეს და ამ მოვლენამ გონს მოიყვანა ქართველი თავად-აზნაურობა. მაშინ დაიბადა აზრი ქონების შემოკრებისა. უპირველესად თავად-აზნაურობა შეუდგა ბანკის დაარსებას და კიდევაც განახორციელა ეს საქმე; შემდეგ თავად-აზნაურობა შეუდგა ქონების ფაქტიურად შეძენას. დღეს ქართველი თავად-აზაურობის საზოგადოება პატრონია დიდძალი უძრავ-მოძრავი ქონებისა თბილისსა და სოფლებში. მას ეკუთვნის თბილისში დიდი ქარვასლა, რომელიც ორ ქუჩაზე გადის, წყნეთის ქუჩაზე აქვს 100 დესეტინა მამული, აქვე თბილისში აქვს ელექტრონის დიდი სადგური; სოფლად წინამძღვარიანთ-კარში ილ. წინამძღვრიშვილის ნაანდერძევი მამული იქაურ სამეურნეო სკოლის გასაძღოლად და შესანახად. აგრეთვე სოფ. ატენში ნავთიანი ადგილები; გარდა ამისა თავად-აზნაურობა მონახევრეა კახეთის რკინის გზისა, რომელშიაც ნახევარ მილიონ მანეთზე მეტი ფულია დაბანდებული. აგრეთვე წესდების ძალით თავად-აზნაურობასვე ეკუთვნის სადგილ-მამულო ბანკის წმინდა მოგების ნახევარი.

ამ რიგად ჩვენი თავად აზნაურობის კოლექტიური ქონება დიდია. ეს ქონება სახელად არის თავად-აზნაურობის, თუმცა იგი ნამდვილად მუდამ ქართველ ერის საკულტურო-საგანმანათლებლო საქმეებს ხმარდებოდა და ხმარდება. მაგრამ ეხლა ამ ქონებას განსაცდელი მოელის. საქმე ის არის, რომ რუსეთის სარევოლუციო მთავრობის დეკრეტით თავად-აზნაურთა პრივილეგიები გაუქმებულია და კოლექტიური ქონება თავად-აზნაურთა საზოგადოებისა რუსეთის ხაზინას უნდა გადაეცეს. ეს თუ ასე მოხდა, ამდენი ხნის განმავლობაში შეკრებილი დოვლათი დაეკარგება ქართველ ერს და ჩვენი საკულტურო დაწესებულებანი უსახსროდ დარჩებიან. თავად-აზნაურთა სადეპუტატო საკრებულო თქვენ წარმოგიდგენთ მოხსენებას იმის შესახებ, რომ ქონება ესე არ დაეკარგოს ქართველ ერს და გახოვთ ამ საგანს აუჩქარებლივ და გულდასმით მოეპყრათ. აგრეთვე ვსთხოვ დასავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურობას და მთელ ქართველობას მხურვალე მონაწილეობა მიიღონ ამ საეროვნო საქმის სასურველად გადაწყვეტაში.

ამის შემდეგ მდივანმა ი. ზურაბიშვილმა წაიკითხა მოხსენება დეპუტატთა საკრებულოს და საგანგებო კომისიის. მოხსენების დედა აზრი ის არის, რომ ქონება ქართველი ერის სახელზე გადავიდეს, რადგან ნამდვილი მემკვიდრე ქონების ის არისო.

კრება, რომელიც მრავალ რიცხოვანი იყო, ფრიად დინჯად და სიფრთხილით მოეპყრა საკითხს. ასეთი საქმიანი კრება ჩვენში იშვიათად გვინახავს. ამ კრებას, სხვათა შორის, დაესწრნენ დასავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურთა მარშალი თავ. დ. ნიჟარაძე და ნ. ნიკოლაძე.

კრებამ უკამათოდ მიიღო წინადადება საკრებულოსი, რომ ეხლანდელი მომენტი დაუყონებლივ თხოულობს თავად-აზნაურთა კოლექტიურ ქონების ლიკვიდაციასო. ხანგრძლივი კამათის შემდეგ კრებამ ერთხმად, გარდა ერთისა, დაადგინა: გამოეცეს დეკრეტი აღმოსავლეთ საქართველოს თავად-აზნაურთა. [illegible], რომ მისი კოლექტიურ ქონების (უძრავ-მოძრავ მამულის) ფაქტიური პატრონი არის ქართველი ერი, რომლის საკულტურო და საგანმანათლებლო საჭიროებას ხმარდებოდა სავსებით ამ მამულის შემოსავალი. ამიტომ ქონება ესე უნდა გადაეცეს საკუთრებად ქართველ ერს იმავე საკულტურო-საგანმანათლებლო საჭიროებისათვის.

კრება გადაიდო საღამოს 7 საათისათვის. განახლებულ კრებაზე გადასაწყვეტი იყო საკითხი, თუ რა წესით და რა ფორმით უნდა ჩაჰბარდეს ეს ქონება ქართველ ერს? ეს საქმე მით უფრო საძნელოა, რომ ქართველ ერს არ აქვს თავისი საკუთარი ეროვნული მართველობა და ვინ უნდა ჩაიბაროს თავად-აზნაურობისაგან ქონება? საკითხის გადაწყვეტამ ცხარე ხასიათი მიიღო. ზოგნი ამტკიცებდნენ, რომ ქონება დროებით, ვიდრე ქართველ ხალხს თავისი ავტონომიური გამგეობა ექმნებოდეს, რომელიმე ქართულ იურიდიულ დაწესებულებას გადაეცეს არსებულ კანონების წესით და ეს დაწესებულება საქართველოს ავტონომიურ მთავრობას ჩააბარებს მამულს თავისს დროზეო. ასეთ იურიდიულ დაწესებულებად ზოგი ასახელებდა ქართულ საკულტურ დაწესებულებათა კავშირს, ზოგი ქართულ მომავალ უნივერსიტეტს, ზოგი წერა-კითხვის საზოგადოებას, ზოგი საქართველოს კათოლიკოზს და სხ. მაგრამ ასეთი წინადადება უმეტესობამ შეუსაწყნარებლად არ სცნო.

ერთხმად, გარდა ერთისა, შეწყნარებულ იქმნა **გ. გვაზავასი, გრ. ვეშაპელისა და გრ. რცხილაძის** წინადადება: ორგანო, რომელსაც გადაეცემა თავად-აზნაურობის მამული, უნდა იყვეს მთელი ერის ნდობით აღჭურვილი და უნდა წარმოადგენდეს ერთნაირ პოლიტიკურ ძალას, რომელსაც მუდამ ანგარიშს გაუწევს რუსეთის ხალხი და მთავრობა. ასეთ ორგანოდ არ ჩაითვლება არც ერთი არსებული ქართული იურიდიული

ჩემი შეგირდობის ხანა

(პატარა ამბავი)

განსვენებულ დიდი ჩემის ძმას აკოფას თბილისში რკინეულობის სავაჭრო დუქანი ჰქონდა. ამ ათი წლის წინად ერევანიდან დამიბარა. როგორც დედასაც არწმუნებდა ჩემგან კარგი ვაჭარი უნდა გამოეყვანა. დედას მეტად მოეწონა მისი დაპირება. მიწინასწარმეტყველა კიდეც, რომ დიდი ბედნიერი ვიქნეოდი, მდიდარი. დედა მეტად ხელმოკლე იყო, ღარიბი და ფულის გახსენებამ, შვილის გამდიდრების წარმოდგენამ მეტად გაახალისა.

აკოფა დამპირდა, შვილსავით მეყოლები, კარგა ჩაგაცმევ დაგხურავ, საჭმელს არ მოგაკლებ და სასმელსაო. მეც მეტი რაღა მინდოდა? მეც დედას გავუკონე, სამგზავრო გროშები ვიშოვნე და თბილისისკენ გამოვწიე თექვსმეტი წლის ბიჭმა. გზაში მეტად მხიარული ვიყავი, ვინაიდან წინაულ მომავალ ბედნიერების ოცნებაში ვფრინავდი.

თბილისში მისვლისას სადგურიდან პირდაპირ ფეხით გავწიე აკოფასკენ, მომავალ ჩემს ბატონ პატრონისკენ, მაგრამ როდესაც მის დუქანში შევიხედე, ცოტა არ იყოს, შემეშინდა: ბიძიამ როგორღაც ცივად მიმიღო.

— აჰა, ჩამოხველი ბიჭო,—წამოიძახა წარბ-შეხრილმა,—მეგონა არ მოხვიდოდი. ტყუილების თქმა ძალე გიყვართ. მეტად უხეში და მოუხერხებელნი ხართ. ვნახოთ, რა გამოხვალ წამოდი, ყოველისფერი კარგად დაგათვალიერებინო.

არც კი მაცალა, რომ მუხლში ქარი ამომეღო, პატარა ამოვისუნთქე მაინც მაშინათვე დუქანში შემაბა. დუქანში ორი ნოქარი ჰყავდა და ორიც პატარა ბიჭი, რომელთაც დიდის ცნობისმოყვარეობით დამიწყეს ყურება. მეც მათ დავუწყე ყურება, მხოლოდ შემდეგ შევავლე თვალი დუქანს. აქ ათასნაირი ლურსმანი, კლიტე-გასაღებები, ჩანგლები, დანები და სხვა რამ რკინეული თუ ფოლადის იარაღის მეტი არა დამინახავს რა.

— აი, ჩემი მაღაზია ეს არის,—მითხრა აკოფამ,—აქ უნდა ისწავლო ექვსი დღის განმავლობაში ვაჭრობა, კვირაობით კი რაც გინდა ის ჰქენ, ჩიტსავით თავისუფალი იქნები. მაგრამ რომ ვახშმამდის არ მოგეწყინოს, აიღე ეს ლურსმები, პატარა ლურსმები მარჯვენა ყუთში ჩაჰყარე, ხოლო მოზრდილები—მარცხენაში.

მეც ისე მოვიქეცი, როგორც მიბრძანა. როცა გავათავე, მან სხვა საქმე ამიჩინა. არც კი უკითხავს, მშიან, მწყურიან, ან დასვენება მეჭირვება თუ არა. არც ის მკითხა, რამდენად ვარ კმაყოფილი. დამით როცა დუქანი დაიკეტა, ბიჭები წავიდ-წამოვიდნენ, მე თან გავყევი ჩემს პატრონს, რადგანაც სხვა ნათესავი არავინ მყავდა და არც ვიცოდი, ვისთვის როგორ მიმემართნა.

— მოდი, დაჯექი, ჭამე, მითხრა სირანუშმა, იმისმა ცოლმა, თანაც სკამზე მიმითითა, რომელიც იქვე მაგიდის ბოლოს იდგა.

მორცხვად მივჯექი სკამზე და ველოდი. კუჭი მთლად ცარიელი მქონდა და ბევრის იმედი მქონდა, მაგრამ მოვტყუვდი: მხოლოდ ერთი თეფში ფლავი შემხვდა. სულ წუთის საგძალი იყო. ფლავის შემდეგ ჭამის მადა უფრო აღმიძრა, მაგრამ აღარა მომცეს. რამდენიმე წუთის შემდეგ აკოფამ სხვენში ამიყვანა. შევედ პატარა ქოხში, რომლის სიგრძე 2 არშინი იყო, სიგანე კი ერთი. ეს ჩემი ოთახი იყო. კედელთან ერთი ვიწრო და მოკლე ტახტი იდგა. ტახტზე ეშალა ძველი ნაალი, პატარა ბალიში და საბანი. კედელში ერჭო დიდი ლურსმანი ტანისამოსის საკიდელი. ეს იყო ოთახის მორთულობა და მისი ავეჯეულობა.

აი შენი ოთახი! მითხრა აკოფამ. ეხლა დაწექი და დაიძინე რომ დილაზე ადრე ადგე.

ტახტი გვერდებს მტკენდა, მაგრამ მე მალე დამეძინა. დილით ქუჩაში უკვე ხმაურობა ისმოდა რომ გამომეღვიძა.

ჩვენ დაბლა პირი დავიბანეთ და ის იყო ჩამოვჯექ ეზოს კარებში, რომ აკოფამ სამუშაოდ დამიძახა.

წამო, მალე დაგავე მაღაზია, რომ შემდეგ ბაზარში წავიდეთ, მითხრა გაჯავრებული კილოთი. დავგავე მაღაზია. გამოვართვი ზნარეულს კალათა და გავყე აკოფას ბაზარში.

ვიყიდეთ ხორცი, მწვანილეულობა, ყველი და სხვა და სხვა სანოვაგე. კალათი კარგად დამძიმდა მაგრამ მის სიმძიმეს ხომ აღარ ვიგებდი, რადგან კარგი სადილის იმედი მქონდა. დავბრუნდით ბაზრიდან. მაღაზია ღია დაგვხვდა შიგ ნოქრები იდგნენ და მუშტრებს ელოდნენ.

ის იყო მოვიხსენ კალათი და სამზარეულოში დავდგი, რომ მზარეულმა წყლისა და შეშისთვის გამგზავნა. მალე პურიც მომატანიეს. პური ხმელი და რბილი მაყიდინეს. შემდეგ შეშის ჭრას უნდა შევუდგომოდი ეზოში. უკვე ცხრა საათი იყო, მაგრამ ჩემ საუზმისთვის არავინ ჰფიქრობდა. როგორც იყო, მეღირსა და მზარეულმა ერთი ნატეხი პური მომაწოდა. იგი სამი დღისა მაინც იქნებოდა.

შუადღე მიდის სულ საქმეში ვიყავ.

წამო, ახლა ვისადილოთ, მითხრა აკოფამ. თითონ კი მოუსწრო სადილი. მის თეფშზე ძვლები ელაგა. მომცა მათლაფა წვენი და ნატეხი პური.

აი, ჭამე და შეირგე—მითხრა აკოფამ,—შენისთანა ჯეილებს კარგი მადა აქვს, ჩვენ კი არ გვანაან, რომ ვეღარა მოგვინელებია რა.

ბეჯითად დავუწყე ჭამა გამხმარ პურის ნატეხს. მალე გავათავე და მეორე ნატეხი კი მხოლოდ მაშინ მომცა აკოფამ, როდესაც დარწმუნდა, რომ უკვე გამხმარი ნატეხი იყო. შემდეგ აკოფამ ერთი ძვალიც გადმომიგდო.

— აიღე და გამოწიწკნე! კარგი კბილები გაქვს. რა ჩემ კბილებს გიგავს, პურს ძლივს ვლუღნი...

ავიღე ძვალი, მაგრამ რას ნახავ გამოსაწიწკნს? ძვალი მალევე დავდე. აკოფამ მხარზე ხელი დამკრა და ღიმილით მითხრა:

— ვა, როგორ მალე სჭამ. შენ კარგი კბილები გაქვს და ხუთ წუთში იმდენს შესჭამ, რასაც მე ნახევარ საათში. ეხლა, მგონი, უკვე კარგა გასძეხ და მუშაობასაც შესძლებ. წადი დუქანში და დღეს რო ყუთი მოიტანეს, გახსენ და საქონელი ამოალაგე!

აკოფა სახლში დარჩა და ცოლთან ერთად სადილი განაგრძელა. ნახევარ საათის შემდეგ რიღაცის საკითხავად დაბრუნდი და მას ღვინით კარგა გასწითლებოდა სახე.

ასე გადიოდა დღეები. ცოტას მაჭმევდნენ. მუშაობაც სულ სახლში მიხდებოდა, ასე რომ ვაჭრობას სრულებითაც არ ვსწავლობდი. კვირაობით აკოფას სიძე მოსდიოდა ტოლით და ის კალათი, რომელიც ბაზრიდან უნდა მომეტანა, უფრო მძიმდებოდა.

სამზარეულოში ჩვეულებრივზე მეტი სამუშაო მიჩნდებოდა და აკოფა ერთი წუთითაც აღარ მასვენებდა.

— მალე სახლში მოდი,—მიყვიროდა ხოლმე აკოფა:—სადილი ხომ შენთვისაც არის, მუქთად არავინ არაფერს მოგცემს. მაგრამ ნაირ ნაირი საჭმელები ჩემთვის არ მზადდებოდა. კვირაობით მე სხვა დღეებთან შედარებით მეტი არ მქონდა რა. აკოფა და მისი სიძე-კი ისე ძღებოდნენ, რომ სამჯერ უნდა მოეშვათ ქამარი. სადილს შემდეგ ჭურჭელს მარეცხინებდნენ და როდესაც ამ საქმესაც ვრჩებოდი აკოფა მოფერებით მეტყოდა ხოლმე: აი, ეხლა აიღე ქუდი და საცა გინდოდეს წადი სასეირნოდ. შორს კი არსად წახვიდე; გზა არ დაჰკარგო, ხო ხედავ ქალაქი დიდია და შეიძლება ადვილად აგერიოს გზა. აჰა, შაური გეყოფა სახარჯოდ. წადი! კვირაობით ჩიტივით თავისუფალი ხარ, რაც გინდოდეს ის გააკეთე. მაგრამ სამხრამდე კი მოდი, რომ სახლშიც მოგვეშველო! წადი და მალე მოდი.

სამხრამდის კი მხოლოდ ორი საათი მრჩებოდა! მთელი დღე ვმუშაობდი, აკოფა კი მარწმუნებდა, რომ კვირაობით მე ჩიტივით თავისუფალი ვიყავ.

რამდენიმე თვის შემდეგ სოფლიდან ჩამოყოლილი ტანსაცმელი შემომეფლითა. აკოფას პირობა ჰქონდა ჩემთვის ტანთ ჩაეცვა, მაგრამ თითქოს ვერ ამჩნევდა ამას. მის ცოლსაც ხომ ვერ ვუბედავდი მეთქო რამე. მხოლოდ მზარეულს შევჩივლე ჩემი უტანსაცმელობა, და ისიც დამპირდა: აკოფას მოველაპარაკებიო. იმავე დღეს აკოფამ წამავლო ხელი, მიმიყვანა ფანჯარასთან, დამიწყო თვალიერება და საყვედურით ლაპარაკი:

ჯერ სულ რაღაც ოთხი თვე ხარ ჩემთან, თითქმის არაფერი გაგიკეთებია ჩემთვის და ეხლავე ახალი ტანსაცმელს თხოულობ! ძალიან თავმომწონე კი ყოფილხარ აი! სოფლელები ასეთი უსვინდისონი ხართ, და შენც ალბად იმიტომ ჩამოხველ, რომ გამცარცვო, არა? ჰო ამაზე კი ყოჩაღები ხართ! რაკი შეგეჩვევით თქვენს ნათესავს რამდენიმე ას მანეთს, გინდათ, რომ ნახევარი თქვენა გქონდეთ, არა? არა! შენ ჯერ კიდევ იმდენი არ მიღირხარ, რომ ახალი ტანისამოსი გიყიდო. აბა, მობრუნდი, იქნებ ჩემი ძველი რამე გამოგადგეს.

საღამოთი მისმა ცოლმა აღთქმული ტანსაცმელი მომიტანა.

— აჰა,—დაიწყო აკოფამ დინჯად. ასეთი ლამაზი ტანისამოსი შენ ხომ არასოდეს არ გცმია. რო გამეყიდნა, თუმანზე ნაკლებს არ მომცემდნენ. მერე თუმანი რა ფულია! აი, მიჩუქებია შენთვის, თუმცა ჯერ შენ ამდენად არ მიღირხარ. ჰო,—აბა წადი შენს ოთახში და ჩაიცვი—მინდა გნახო, როგორ მოგივა.

ჩავიცვი, მხოლოდ მაშინღა შევნიშნე, რომ მთლად დაძველებული და გაქუცული იყო. მე მაინც გამეხარდა, რადგან გაცვეთილი არსად იყო.

— ჰო, აი, ეხლა დიდკაცს ჰგევხარ! შესძახა აკოფამ, როდესაც დამინახა ჩემ ოთახიდან ჩამომავალი.

— ვა, სწორედ შენ ტანზეა გამოჭრილი, მხოლოდ კვირაობით ჩაიცვი, როცა სასეირნოდ მიდიოდე ან და როცა კარგ მუშტართან გაგზავნი ხოლმე, მუშაობის დროს კი ისევ შენი ძველი ტანსაცმელი გეცვას. ისე დღეებში არა გიშავს-რა. მეორეც კიდევ არც ისე გაგანებივრებ. მე ამას სვინდისი არ მომითმენს. კარგი ცხოვრება გაგრყვნის და „გაგარაზბონიკებს", მე კი ამას არ მოვითმენ. წადი, ეგ ლურსმანზე ჩამოჰკიდე და მუშაობას ისევ ძველ ტანისამოსით შეუდექი.

ასე ცხოვრებამ გამხადა. კიდევ კარგი, რომ ორივე ნოქარი კეთილები იყვნენ და ხშირად თავის საუზმიდან ცოტაოდენს მეც მიწყალობებდნენ ხოლმე. გავიდა ორი წელიწადი. მაშინ კი ვიფიქრე: ახლა კი დროა, რომ ვისმეს ნოქრად დაუდგე და ცოტაოდენი ჯამაგირი მეც მივიღო-მეთქი. ამის თქმას ჯერ ვერ ვუბედავდი აკოფას. ამხანაგები კი მირჩევდნენ საქმე აღარ გადამედო. ერთს მშვენიერ დილას ჩემი სურვილი გამოუცხადე აკოფას.

— ჰოო! განა არა, კარგა ხანია ვატყობ, რომ შენ კარგმა ცხოვრებამ გაგაფუჭა! შეჰყვირა აკოფამ—შენ უკვე ნოქრობა გინდა?! ჰა, ჰა, ჰა! ვაა, აღარ ხუმრობ! არა, ვისაც ნოქრობა უნდა, იმან შენზე მეტი უნდა იცოდეს რამე. არც ერთი ვაჭარი შენისთანა სულელს ნოქრად არ მიიღებს. მერე რა გინდა ჩემგან? სასმელი გაკლია თუ საჭმელი? განა იმდენს არა სჭამ რამდენიც გინდა? ცალკე ოთახი მომიცია, კარგი ტანსაცმელი ჩამიცმევია, სხვა რაღა გინდა? კვირაობითაც ხომ ბატონივით ხარ.

აკოფას ყველა ამ კითხვებზე შეიძლებოდა მეპასუხნა „სტყუიხარ"!—მაგრამ ამის გამბედაობა მაკლდა. დავრჩი ისევ აკოფასთან. რამდენიმე კვირის შემდეგ ახლა სხვა ვაჭარმა შემთავაზა ნოქრის ადგილი. თავი მოვაავადმყოფე და აკოფას გამოვუცხადე, რომ მისგან წასვლას ვპირებდი.

— სტყუიხარ! –შეჰყვირა აკოფამ—არაფერიც არა გტკივა. მე ვიცი, რომ შენ ალაგი იშოვნე. მერე სიკეთე არ გადამიხადე? ესაა შენი სვინიდისი? განა არა! მე ხომ წინადაც გითხარი, რომ შენ ჩემი გაცარცვა გინდოდა... აი, აკი ეგრე გამოდის—მერე არ იცი, რომ შენი ოპეკუ ვარ? ორი წელიწადი იმის ცდაში ვიყავი, რომ კარგი ვაჭარი გამომეყვანე, შვილივით მიყვარდი, გაჭმევდი, გასმევდი, გეფერებოდი, და აი, როცა ცოტათი გაეცან ვაჭრობის საქმეს, ქურდივით მტოვებ, რადგან შენ სხვა ვაჭარმა ოქროს ზოდები აღგითქვა, არა?! გასწი, დაიკარგე, შე უსვინიდისო, შენა! მე მეგონა, რომ როგორც ნათესავი, გამიტანდი, მაგრამ მოვტყუვდი. შენისთანა სულელს მე ჯამაგირს ვერ მივცემ. თვიურად შენ 5 მანეთიც არ გერგება და 25 მანეთი გნებავს?! შენც მითომ მუშა ხარ რაღა! შენ ხო არა გგონია, რომ ფულს ქუჩაში ვპოულობდე?"

ასეთ ქადაგების შემდეგ დავტოვე აკოფას სახლი და ჩემს ახლანდელს სიმამრთან გადავედი. ამან უფრო კარგად დააფასა ჩემი შრომა და შარშან თავისი ქალიც მომათხოვა. ეხლა მასთან ვცხოვრობ. ცხოვრებითაც არა მიჭირს რა, მაგრამ აკოფასთან გატარებული შეგირდობის ხანა კი არ დამავიწყდება!

არტურ ლეისტი.

დაწესებულება, რომელნიც არავითარ ძალას არ წარმოადგენენ და რომელთაც მხოლოდ სამოქალაქო უფლების ნიადაგზე შეუძლიათ იბრძოლონ მიღებულ ქონების დაცვის დროს... ამიტომ თავ.-აზნაურთა ქონება უნდა გადაეცეს იმ წინასწარ ხასიათის ეროვნულ ორგანოს, რომელსაც აირჩევს საქართველოს ქალაქების თვითმართველობათა, მომავალ ერობათა, პოლიტიკურ პარტიებისა და კულტურულ-განმანათლებელ დაწესებულებათა წარმომადგენელთა კრება.

აღნიშნული ორგანო თავის დროზე გადასცემს მთელ ამ ქონებას საქართველოს ავტონომიურ მთავრობას.

მ. მაჩაბლის შეკითხვის გამო, რომ ნახსენები კრებული არ წარმოადგენს იურიდიულ ერთეულს და რა წესით შეიძლება მისთვის კანონიერად ქონების გადაცემა, ბ-ნმა ნ. ნიკოლაძემ განმარტა, რომ დროებითი მთავრობის მიერ გამოცემულ დეკრეტის ძალით შესაძლებელია შევადგინოთ წესდება, რომელსაც მთავრობა დაუყოვნებლივ დაამტკიცებს და ამ წესდებით აღნიშნული საეროვნო კრებული აღიარებული იქნება იურიდიულ დაწესებულებად, რომელსაც სრული კანონიერი უფლება ექნება ქონება ჩაიბაროს.

შეწყნარებულ რეზოლუციის საბოლოო რედაქციის გასაკეთებლად დეპუტატთა საკრებულოსთან ერთად არჩეულ იქმნა საგანგებო კომისია, რომელშიაც წევრებად შევიდნენ: ნ. ნიკოლაძე, გ. გვაზავა, გ. რცხილაძე და გ. ვეშაპელი.

კრების გაგრძელება გადაიდო შემდეგი დღის სხდომისთვის.

თბილისის ქალაქის საბჭო

ბოლშევიკების აჯანყება და ქალაქის დამოკიდებულება.

პეტროგრადში ბოლშევიკების აჯანყების გამო თბილისის ქალაქის საგანგებო კრება შეიკრიბა, რომელზედაც რეზოლუცია იქნა გამოტანილი, თუ როგორ უყურებს თბილისის ქალაქის საბჭო მომხდარ ამბებს და როგორ ცდილობს საქმის კეთილად დაბოლოვებას. დღევანდელ მომენტზე მოხსენება წაიკითხა საბჭოს თავმჯდომარემ ევგენი გეგეჭკორმა.

გეგეჭკორის მოხსენება.

ე. გეგეჭკორი. ამიერ-კავკასიის საოლქო საბჭომ იქონია მსჯელობა მომხდარ ამბების შესახებ და შესაფერი რეზოლუცია გამოიტანა. აუცილებელია, რომ თბ. ქალაქის საბჭომაც გამოიტანოს რეზოლუცია. მომხდარ ამბების შედეგით დამოკიდებულია ბედი და უმედობა რუსეთის რევოლუციისა. ღვინობისთვის 25, ნაშუადღევის 3 საათზე ბოლშევიკებმა წინასწარ შემუშავებული გეგმით მოახდინეს აჯანყება. აჯანყება ისეთი ძლიერი გამოდგა, რომ მთელი ძალა ერთის დაკვრით ბოლშევიკებმა ხელთ იგდეს. მაგრამ ისიც უნდა ვსთქვა, რომ ეს ძალა მათ ანარქიული გზით არ ჩაუგდიათ ხელში. ალბად ბოლშევიკები მთავრობის შენარჩუნებაში და თავიანთ სიძლიერეში დარწმუნებული არ არიან და ერიდებიან ანარქიულ გამოსვლებს. თბილისის ქალაქის საბჭოს მოვალეობაა მიიღოს ერთი გარდაწყვეტილებამდე და ეს გარდაწყვეტილება უშიშრად აცნობოს როგორც ბოლშევიკებს, ისე მათს მოწინააღმდეგეებს.

ფირუმოვის განცხადება.

ფირუმოვი. თბილისში დადიოდა პროვოკაციული ხმები, ვითომც აქაც მზადდებოდა აჯანყება. ვაცხადებ, რომ ეს ხმები პროვოკაციული მიზნებით ვრცელდება.

საჭიროა შეთანხმება.

შ. მესხიშვილი. ბოლშევიკების გამოსვლა ეს რევოლუციის გაღრმავებაა. დრ. მთავრობის გამოუცდელობამ დაქანცა რევოლუციონური დემოკრატია. დღეს ისეთი მდგომარეობაა, რომ ბოლშევიკების იარაღით დამშვიდება ან ბოლშევიკების გამარჯვება ხელსაყრელი არ არის დემოკრატიისთვის. ამიტომ უნდა ვიაროთ მესამე გზით—შეთანხმების გზით. ჩვენ პროტესტი უნდა განვაცხადოთ იარაღის ხმარების წინააღმდეგ და ვითხოვოთ, რომ გაიმართოს მოლაპარაკება ბოლშევიკებთან. პირობაში აღნიშნული უნდა იყოს, რომ ახალი მთავრობა დემოკრატიული უნდა იყოს და ცენზიანი ელემენტები გამოითიშონ დრ. მთავრობიდან.

შეუძლებელია შეთანხმება

ხომიონოვი. (კადეტი) ჩვენ წინააღმდეგი ვართ ყოველივე ჰეგემონიის. მხოლოდ თვითმპყრობელობას უყვარდა გეგემონია, რომელიც კლასებს ყოველივე ღონით სრისავდა. ჩვენ იმ თავითვე ვებრძოდით ასეთს მოვლენას. თქვენ გახსოვთ რომ მეორე სახელმწიფო სათათბიროში კადეტებმა თავიანთი ხმებით მუშების წარმომადგენელი გაიყვანეს.

მერხულევი (ადგილიდან). სცდებით. მეორე სათათბიროში კი არა პირველ სათათბიროში.

ხომიონოვი (განაგრძობს) სულ ერთია თუნდა პირველში...

მერხულევი. სამაგიეროდ მეორე სათათბიროში კადეტებმა აღარ გაიყვანეს მუშის წარმომადგენელი (დარბაზში სიცილია).

ხომიონოვი (შენიშვნას არ აქცევს ყურადღებას). ჩვენ წინააღმდეგი ვართ ყოველივე შეთანხმების კონტრ-რევოლუციონერებთან.

ნ. რამიშვილი (ადგილიდან) კორნილოვს შეუთანხმდებით?

ხომიონოვი. არის ცნობა, რომ კერენსკი ჯარით გატჩინოში სდგას და მალე ჩააქრობს აჯანყებას...

ნ. რამიშვილი. ეს გარემოება ალბად თქვენ გამშვიდებსთ...

რუსეთის რევოლუცია ბურჟუაზიულია

ნ. ჟორდანია. ჩვენ ვფიქრობთ რომ პეტროგრადის პროლეტარიატის დამარცხება რუსეთის რევოლუციის დამარცხებაა. მხოლოდ კონტრ-რევოლუციის ინტერესები მოითხოვს, რომ აჯანყება სისხლით იქნეს ჩაქრობილი. ისტორიაში არ არის მაგალითი, რომ ღამით მომხდარ აჯანყებას რევოლუცია დაერქმიოს. ბოლშევიკები ჭკვიანი ხალხი არიან, მაგრამ სასტიკად შესცდნენ. ჩვენ მოვითხოვთ ერთფეროვან სამინისტროს შედგენას, მთავრობის საბჭოების ხელში გადასვლას კი ვეწინააღმდეგებით, ვინაიდან რუსეთის რევოლუცია სოციალისტური კი არა—ბურჟუაზიულია.

მოწაფეები სჯობიან მასწავლებელს

მერხულევი. (ს.-რევ.) ჩვენ და მენშევიკებს შუა ყოველთვის შეთანხმება იყო და არის დღესაც. ჩვენ ბოლშევიკების აჯანყებას ვუყურებთ როგორც კონტრ-რევოლუციონურ აჯანყებას, როგორც კორნილოვის ამბოხებას. დროებითი მთავრობა შეიძლება არ ვარგოდა, მაგრამ მისი დანიშნულება იყო მიეყვანა რუსეთი დამფუძნებელ კრებამდე და ამ დანიშნულებას დრ. მთავრობა სავსებით ამართლებდა. რაც ჟორდანიამ სთქვა, იმას სავსებით მიხა ცხაკაიაც განაცხადებდა იმ განსხვავებით, რომ ცხაკაია უფრო გარკვევით იტყოდა. ჟორდანია უწინ სხვას ამბობდა, ეხლა გაიძახის, რომ სამინისტრო ერთ ფეროვანი უნდა შესდგესო. მაგრამ მოიგონეთ რას ამბობს ახ. წერეთელი.

ნ. რამიშვილი. (ადგილიდან) წერეთელმა ლაპარაკი ჟორდანიასაგან ისწავლა.

მერხულევი (განაგრძობს) რა ვუყოთ მერე. ხდება ხოლმე, რომ მოწაფეები მასწავლებელს აჯობებენ. შ. მესხიშვილის განცხადება სრულებით არ მაკვირვებს. ფედერალისტებს ხალხი არ ჰყავთ და ამიტომ არ იციან, რა უნდა და რა ესაჭიროება ხალხს. ფედერალისტების პარტია ეს სამხედრო შტაბია, რომელსაც ჯარი არ ჰყავს.

ბოლშევიკების განცხადება

მ. ცხაკაია. მე არ ვცნობ საჭიროდ ვუპასუხო მერხულევს. მერხულევი ამაყობს, რომ ის მოწაფეა წერეთლის. მაგრამ ისიც ხომ მართალია, რომ თუ წერეთელი შეთანხმებას მოითხოვს, იმიტომ, რომ ბელეტრისტული წიგნების გავლენის ქვეშ იმყოფება. დღევანდელ ომში გერმანეთი და ინგლისი იბრძვის, რუსეთი და საფრანგეთი აქ დამხმარე სახელმწიფოები არიან. აკი ინგლისის პრესა სიხარულით აღნიშნავდა, რომ რუსეთში ზარბაზნის საკვები მასალა დაულეველი არისო! მე გადავდივარ პეტროგრადის ამბებზე. მერხულევის სიტყვები არ განსხვავდებიან კალედინის სიტყვებიდან. ჩვენ უნდა მხარი დავუჭიროთ ამ დემოკრატიულ აჯანყებას.

რეზოლუცია.

კამათი გრძელდება. რადგან ორატორები ახალს არაფერს აღარ ამბობენ და მხოლოდ კინკლაობით კმაყოფილდებოდნენ, ამიტომ კამათი შესწყდა და რეზოლუციის გამოტანას შეუდგნენ. მიღებულ იქმნა ნ. რამიშვილის რეზოლუცია, რომ ბოლშევიკების ძალით დაწყნარება, ანდა მათი გამარჯვება, დემოკრატიისთვის—ხელ საყრელი არ არის. ამიტომ აუცილებელია შეთანხმება. უნდა შესდგეს ახალი სამინისტრო მხოლოდ დემოკრატიულ ელემენტებისაგან და ცენზიანი ელემენტები სამინისტროში არ უნდა შედიოდნენ.

ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიის სახელით გ. ვეშაპელმა განაცხადა რომ ის უერთდება რამიშვილის რეზოლუციას.

არჩევნები.

თბილისში შესდგა რევოლუციის თავდაცვის კომიტეტი, ამ კომიტეტში არჩეულ იქმნენ ქალაქის საბჭოდან:—ფირუმოვი, აუშტროვი, მერხულევი, ბაბალიანი.

თბილისის სამაზრო დამფუძნებელი კრების მოწვევის კომისიაში არჩეულ იქმნენ: ყაჩაუროვი, და ჭიაბრიშვილი. ხოლო დამფუძნებელ კრების მომწვევ თბ. საგუბერნიო კომისიაში არჩეულ იქმნენ: გრ. ვეშაპელი, პოპოვი, ჩემოდანოვი, ერზნკიანი, და ზარიანი. ამ არჩევნებით დამთავრდა სხდომა.

მ. ს—ელი.

მუშათა და ჯარის-კაცთა საბჭო

ღვინობისთვის 29 სხდომა.

პეტროგრადში აჯანყების გამო, თბილისის ჯარის კაცთა და მუშათა პოზიციის გამოსარკვევად მოხდა საგანგებო კრება თბ. მუშათა და ჯარის კაცთა საბჭოსი. სახალხო სახლის პარტერი სავსე იყო საბჭოს წევრებით. ქანდარა გარეშე მაყურებლებს დაეჭირათ. მომენტის შესახებ მოხსენება წაიკითხა ამიერ-კავკასიის საოლქო საბჭოს თავმჯდომარემ ევგენი გეგეჭკორმა. სხდომას თავმჯდომარეობდა ნოე ჟორდანია.

ევგ. გეგეჭკორის სიტყვა.

დღევანდელი აჯანყება გამოიწვეულია დრ. მთავრობისადმი უკმაყოფილებით. ჩვენ ეს ისედაც ვიცოდით. ჩვენ ვიცოდით, თუ სადამდინ შეიძლო მოურიგებლობას ევლო ჩვენთან. ამ შემთხვევაში კავკასიის დემოკრატია რუსეთის დემოკრატიაზე შედარებით მაღლა იდგა. ამითი აიხსნება ის გარემოება, რომ კავკასიის და რუსეთის დემოკრატიის შუა ყოველთვის უთანხმოება იყო. გაზეთი „რეჩი“ შემდეგს ამბობდა:—უბედურების დასაწყისი ბოლშევიკებში როდია. ჩვენ ბოლშევიკების სრულებით არ გვეშინია. მაგრამ ყოველივე უბედურების დასაწყისი მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოებია.

ეს ადვილად გასაგებია. თუ საბჭოები მოსპობილი იქნებიან და ბოლშევიზმი საშიში აღარ იქნება.

თუ ბოლშევიკებს ჰგონიათ, რომ დადგა ჟამი სოციალისტური რევოლუციის, მაშინ, დეე, მათ ცდილობენ, რომ ამ ჟამად სოციალისტური რევოლუცია სამარე იქნება მუშათა კლასისთვის.

ამიტომ ჩვენი გზაა,—გზა შეთანხმების. ჩვენ მოვითხოვთ, რომ დღეს მაინც გაგონილ იქნას ხმა კავკასიის დემოკრატიისა, რომ შესდგეს ახალი დემოკრატიული ერთფეროვანი მთავრობა და რომ დამფუძნებელი კრება დანიშნულ დროზე იქნას მოწვეული.

დენიხოვი. (ბოლშევიკი) ამხანაგები სცდებიან, როდესაც პეტროგრადის აჯანყებას ბოლშევიკების აჯანყებას უწოდებენ. ეს აჯანყება არის აჯანყება მშრომელი ხალხის და რუსეთის პროლეტარიატისა. ს.-რევოლუციონერები ქალაქის საბჭოში ამტკიცებდნენ, რომ დროებითი მთავრობის დანიშნულება იყო რუსეთი დამფუძნებელ კრებამდე მიეყვანა, და დრ. მთავრობა ამ დანიშნულებას პატიოსნად ემსახურებოდა?

ჩვენ ვიცით, რომ ყაზახობამ ამას წინად გამოსთქვა სურვილი, რომ დამფუძნებელი კრება ხელახლად გადაიდოს და ამ აზრს დრ. მთავრობაში იზიარებდნენ.

მტკიცება იმისი, რომ ბოლშევიკები განცალკევებულნი არიან რუსეთის ხალხიდან, სიცრუეა. თქვენ ალბად კითხულობთ გაზეთებს, ალბად იცით, თუ რა ხდება რუსეთში. რუსეთის ხალხი ბოლშევიკებთან არიან თავიანთი ანარქისტული გამოსვლებით.

კალანდაძის სიტყვა.

კალანდაძე. (ბოლშევიკი). ჩვენ გვაინტერესებს, პეტროგრადის მოძრაობა რევოლუციონურია თუ კონტრ-რევოლუციონური მოძრაობაა. თუ კი ჩვენ ვაღიარებთ, რომ პეტროგრადის მოძრაობა რევოლუციონურია, მაშინ გულწრფელად უნდა განვაცხადოთ:—ვუჭეროთ მხარს თუ არა რევოლუციას? მენშევიკების წადილი რომ მოახდინონ მშვიდობიანი ლიკვიდაცია ამ მოძრაობისა, უტოპისტური წადილია. ვისაც ჰსურს რუსეთის დემოკრატიის გამარჯვება, მან ჩვენთან უნდა იაროს. გაუმარჯოს ახალს რევოლუციას.

ნაზარეთიანის სიტყვა.

ნაზარეთიანი. (ბოლშევიკი) 28 თებერვალს ძირი გამოეთხარა თვითმპყრობელობას, 28 ღვინობისთვეს ძირი გამოეთხარა კონტრ-რევოლუციონურ მთავრობას. ნუ თუ მენშევიკებს რევოლუციის გაღრმავებად ის მიაჩნიათ, რომ ბოლშევიკები ცალკე გამოდიან? კერენსკიმ და მისმა მიმდევრებმა დიდი ხანია გაჰყიდეს რევოლუცია, ს.-რევოლუციონერები-კი ბოლო დროს კადეტების ბანაკში გადავიდნენ. თქვენ ამტკიცებთ, რომ ბოლშევიკებს სურთ სოციალისტური რევოლუცია მოახდინონ, ეს სიყალბეა. ჩვენ სრულებით არ გვწადიან სოციალისტური რევოლუციის მოხდენა, ვინაიდან დამფუძნებელი კრების მოწვევას ვთხოულობთ. კერენსკი საშველად ყაზახებს მოუწოდებს და ბატონო ს.-რევოლუციონერებო ნუ თუ არც დღესაც იტყვით კერენსკიზე უარს.

ცერცვაძის სიტყვა

ბოლშევიკებმა თავიანთი აჯანყებით დიდად დაგვავალეს. გამოირკვა, რომ კერენსკისათვის პეტროგრადიც ისეთი მტრული ქალაქი ყოფილა, როგორც ბერლინი.

სოც.-რევოლუციონერების განმარტება

თარხნიანი. ჩვენ არ გვაქვს წადილი ვებრძოლოთ ვისმეს სოციალიზაციის შესახებ. ეს აკადემიური საკითხია და, მგონია, აქ ამაზე მსჯელობა ზედმეტია. ჩვენ გვეუბნებიან თუ როდის აღმართავთ ხელს კერენსკიზე, ჩვენ გეკითხებით, როდის აიღებთ ხელს ლენინზე (დარბაზში საშინელი ხმაურობაა) ყოველივე საკითხის გამორკვევა შეიძლება ორის გზით:—[illegible] და ცოდნით. ბოლშევიკებსაც ასე მოსდით. ჩვენზე ამბობენ, რომ ჩვენ დღეს აქ სხვა კილოზე ვლაპარაკობთ. ვინც ამას ამტკიცებს, საშინლად სცდება. ჩვენ იგინივენი ვართ, რაც ვიყავით. თუ ს.-რევოლუციონერების სიტყვები კონტრ-რევოლუციონურია, მაშინ თქვენი სიტყვები, ბოლშევიკებო და მენშევიკებო, პოლიციურია. ბოლშევიკებს სურთ, რომ ძალა საბჭოებში გადავიდეს, ეს ხომ პროლეტარიატის დიქტატურა არის და ჩვენ ვებრძვით ამ დიქტატურას.

რეზოლუცია

კამათი გაგრძელდა. ხალხი დაიქანცა და ბოლოს კამათი შესწყდა. გამოტანილ იქმნა რეზოლუცია. უმეტესობის მხრივ მიღებულ იქმნა მენშევიკების რეზოლუცია, რომელთაც მიემხრნენ ს.-რევოლუციონერები. ამ რეზოლუციამ ქანდარაზე აურ-ზაური გამოიწვია. ასტყდა ხმაურობა, გაისმა სტვენა, მოითხოვეს საბჭოების ხელახლად გადარჩევა. კრება საშინელ ხმაურობაში დაიხურა. ისმოდა ხმები: „ძირს ჟორდანია“, „ძირს მენშევიკები“, „ძირს ს.-რევოლუციონერები“ და სხვა სასტიკი სიტყვები.

მ. ს.

ბალტიის ზღვის მნიშვნელობა რუსეთისათვის

(ვ. გარრჯის წერილიდან)

გერმანეთი, როგორც სჩანს, ბალტიის მხრისკენ იწვდის ხელს იმ მოსაზრებით, რომ იგი შეინარჩუნოს. იგი სცდილობს, ისეთი მდგომარეობა შექმნას თავისთვის, რომ რუსეთის ბაზარი მრავალ წლობით დამორჩილოს თვის სამეურნეო ინტერესებს.

აქამდის რუსეთის სახელმწიფოებრივი ტენდენცია სამეურნეო პოლიტიკაში და მის სტიქიურ ეკონომიურ განვითარებაში მიმართული იყო რუსეთის ვაჭრობის გერმანელთა შუამდგომლობიდან განთავისუფლებისაკენ. ეს შუამდგომლობა მეტად ძვირად უჯდებოდა რუსეთის ერს წარსულში და მას იმედი უფუძლა, რომ ომის მარჯვედ გათავებით იგი განთავისუფლდებოდა ამ შუამდგომლობიდან მომავალში. მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ როდესაც მას დაემსხვრა გეგმები, რომლითაც მას თვისი გავლენის მოხდენა ჰსურდა სამხრეთ-აღმოსავლეთზე,—მან მთელი თვისი სულიერი და ნივთიერი ძალები რუსეთის ეკონომიურად დამორჩილებისათვის დარაზმა. გერმანეთს ჰსურს ბალტიის გუბერნიები რუსეთის სახელმწიფოსგან „გაანთავისუფლოს“. გერმანეთის მართველებმა, წინანდელ ომის გამოცდილებით იციან, რომ ზავის შემდეგ ყოველთვის რამე რჩება გამარჯვებულს. მათ იციან, რომ, ამასთან, ადვილია შეინარჩუნონ ის, რაც მეტად სჭირს მოწინააღმდეგეს წაართვეს. ომის ასე დათავება დაღუპველი იქნება რუსეთისათვის. ბალტიის ზღვა რუსეთისათვის უმეტესად საჭიროა, ვიდრე ეხლა ლორენი საფრანგეთისათვის. და თუ ეხლას ლორენის დაკარგვას საფრანგეთი არ შეურიგდა, რუსეთი მით უფრო არ უნდა შეურიგდეს ბალტიის ზღვის დაკარგვას.

ახლა განვიხილოთ ბალტიის პორტების მნიშვნელობა რუსეთის ვაჭრობისათვის.

1913 წელს რუსეთიდან გატანილ იქნა 1.223,6 მილიონ მანეთის საქონელი; აქედან ბალტიის ზღვის პორტებით გაიგზავნა 460,2 მილიონ მანეთის საქონელი; ე. ი. დაახლოვებით $37\frac{1}{2}\%$. ამავე წელს რუსეთში ბალტიის ზღვით შემოიტანეს 487,3 მილიონ მანეთის საქონელი, ამასთან აუარებელი ნედლი მასალა (310,6 მილიონ მანეთისა) მოსკოვის სამრეწველო რაიონის ქარხნებისათვის.

თუ გერმანეთს ხელთ შერჩა ბალტიის ზღვის გასადები, იგი შეეცდება, რომ როგორც საქონლის გამოზიდვა რუსეთიდან, ისე რუსეთში მის შეზიდვა თავის მრეწველობის სასარგებლოდ გამოიყენოს. ამასთან გერმანეთი შეეცდება არა მარტო მეტ საქონლის შემოზიდვას რუსეთში, არამედ საფაბრიკო-საქარხნო მრეწველობის ჩაკვლას ჩვენს ჩრდილო რაიონში. ესე რომ რუსეთის როლი მის საგარეო ვაჭრობაში ამოიწურება გერმანეთის მრეწველობის მოსამსახურეობაში თვის ნედლ მასალის მიწოდებით.

გერმანეთი დაინტერესებულია აგრეთვე იმაში, რომ ომის შემდეგ თავისუფალი სამუშაო მიეცეს მის სავაჭრო ფლოტს. თავისავე სავაჭრო ფლოტს ღებულობენ გერმანელები მრეწველობის აღორძინების ხელის შეწყობას და თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ გერმანეთს დიდს კონკურენციას უწევენ სამხრეთ-ამერიკის და სხვა სახელმწიფოთა ბაზრებზე ნედლ საქონელში, ჩვენთვის ნათელი იქნება ის, თუ რამდენად ესაჭიროება გერმანიას, რომ რუსეთის საქონლის გატანას განაგებდეს. აქედან ის დასკვნაა მხოლოდ, რომ გერმანეთი ომის დასრულებისას მთელის თავის ძალით შეეცდება შეინარჩუნოს ბალტიის ზღვა.

კორესპონდენცია

ბორჩალოდან

შორიველი (შულავერი). თუმცა სოფელია, მაგრამ გაცილებით დიდია ზოგიერთ ჩვენს მაზრის ქალაქებზედ. მცხოვრებნი განსაკუთრებით სომხებია, გარდა იმ თითო-ოროლა ძირითად ქართველ მოსახლეობის და ზოგიერთა სახელმწიფო მოხელეებისა, რომელნიც აქაურს დაწესებულებებში მსახურებენ. ეს სოფელი უწევს ბორჩალოს მაზრას ქალაქობას. აქ არის სამაზრო კომისარიატი, სამხედრო სამეურო მმართველობა, ხაზინა, სამსჯავრო, ფოსტა და სხვა დაწესებულებანი. შულავერს თვისი სახელი მიუღია იმ სოფლისა, საიდანაც თვითონ გადმოსახლებულან აქაური მცხოვრებნი სახელდობრ, განჯის გუბერნიიდან, უზუნლარიდან ეს თათრული სიტყვაა და ნიშნავს გადმოთარგმნით „შორი იველი“, აქ მათთვის ქართველებს „შორი ველები“ უწოდებიათ, ხოლო სომხებს შულავერათ გადაუკეთებიათ. აქაური სომხები გარდა მევენახეობისა და მეღვინეობისა, მისდევენ ხვნა-თესვასაც. თუმცა პური აქ ყოველ სომეხს ბევრი აქვს, მაინც [illegible], პური არ [illegible], და სამოქ ლოდ თუ იშოვის სადმე აქაური სასურსათო კომიტეტი ფქვილს, მოხელეებთან ერთად მცხოვრებლებსაც ურიგებს ხოლმე თვეში 18 გირვანქა ფქვილს. შურისძიებას და კაცის კვლას აქაც ჰქონია ნიადაგი, ერთის კვირის განმავლობაში ოთხი კაცი იქმნა მოკლული, მკვლელი უკვალოდ იმალება, რამაც გამოიწვია ორი ასეული ყაზახ-რუსების დასახლება შულავერში. კოოპერატივს ეტყობა ნიადაგი ვერ გაუმაგრებია, რის გამოც ხალხში ზარალს გაიგონებთ უკმაყოფილებას. შულავერი, როგორც უდიდესი სოფელი, არაფერს არ წარმოადგენდა, რომ მას არ ამკობდეს შუა ადგილას ამართული პატარა გორა, ქართველ ბატონიშვილის სახლებით, რომელიც გადასცქერის ირგვლივ მთელს შულავერის მიდამოს, მეორეს მხრივ აღმოსავლეთით ფერდობზედ აგებული პატარა, მაგრამ კოხტა, ქართველების ეკლესია. თავის გალავნით ეს ეკლესია ეხლახან არის აგებული აქაური მართლმადიდებელთა ინტელიგენციის და მუსულმანთა შეწირულებით. მიწა, რაზედაც ეკლესიაა აგებული, შეუწირავს ყოფილ მაზრის უფროსს ბ. სუმბათაშვილს. აქ მუდამ ცნიწნებოდა ქართველი მღვდელი, ვინაიდგან ძირითადი მცხოვრებნი რუსები სულ არ მოიპოვებიან [illegible] მოხელეები [illegible] გაბნეულნი, აქა-იქ ცხოვრობენ. [illegible] მაზრის უფროსს გავრიილოვს თავის [illegible] ეკლესიაზედაც [illegible]. ეკლესიის გალავნის გვერდზედ აგებულია სახლი, რომელიც ეკუთვნის აქაურს სომეხს, სადაც მოთავსებულია მაზრის სამმართველო და მაზრის უფროსის საცხოვრი. მაზრის უფროსს სადგომიდან ეკლესიის სამხრეთ-დასავლეთის მხარეს ეკლესიის კუთვნილს მიწაზედ გადმოუდგამს ნებია სახლის პატრონისათვის [illegible], ეკლესიის გალავანში ჩამოსასვლელათ, რასაც დღეს სახლის პატრონი ეპატრონება. ეკლესიის მნათეთ დაუყენებია რუსი ვინმე შამანაევი, რომელიც ეკლესიას დაპატრონებია და დღევანდელამდე ხელიდან აღარ უშვებს. ჩვეულებისამებრ ეხლახან აქ დანიშნეს ქართველი მღვდელი კაკაბაძე. მაგრამ შამანაევმა (კერძო ფულის) მღვდელი არ მიიღო, მე არავითარი [illegible] ყურს არ უგდებს, ვიდრე ეხ. პლატონი არ მოაწერს, მღვდელი იძულებული გახდა მიემართნა მაზრის კომისარისათვის, ხელ-მეორედ კეთილ-მოწყალისათვის, მაგრამ მაინც არა გამოვიდა რა, ვიდრე [illegible] არ მომივა, ეკლესიას გადავცემ ეკლესიასო. საიდან, ვისგან და რა პატივს ელის, არავინ იცის. ყველა ამაზედ მღვდელმა მოხსენება წარუდგინა მიტროპოლიტს ლეონიდეს. როდის უნდა ველოდოთ ამისთანა შეგნებულ ხალხისაგან განთავისუფლებას?!

ვეფხვი.

წერილი რედ. მიმართ

მოწყალეო რედაქტორო!

ნება მიბოძეთ უღრმესი მადლობა მოვახსენო ბ. ივანე როსტომის ძე მალუაშვილს და მასთან ერთად იმ პირთ, რომელთაც ყურადღება მიაქციეს [illegible] ჩემდამი ანჩის ხატის საკათედრო ტაძრის ნივთიერ ხელ-მოკიდულებისათვის და ამ [illegible] სიწმინდის შესაკეთებლად გამოიღეს თავისი წვლილი.

სია შემომწირველთა: ივანე რ. მალუაშვილი შვილებით 30 მან., ვიქტორ ქავთარაძე 3 მან. ალ. ნეიმანი 5 მან. გიორგაძე 3 მან. ალ. თურქძე 5 მან. ი. გძელიძე 3 მან. ალ. მ. ხ. ჯავაშვილი 10 მან. ი. დეკანოზიშვილი 3 მან. გ. ზაქარიაშვილი 3 მან. სარდიონ მძღოლიშვილი 3 მან. ნ. შანშიაშვილი 3 მან. გრ. ანანიძე 3 მან. გოგილაშვილი 3 მან. ზ. ყიფშიძე 10 მ. ვ. კაზბეგი 5 მან. პლ. ლეჟავა 5 მან. და წამალაშვილი 3 მან. სულ ათი თუმანი, რომელიც მივიღე ბ. ივანე მალუაშვილისაგან და გადავეცი ტაძრის მოლარეს.

ანჩისხატის ტაძრის წინამძღვარი
დეკ. ნ. თალაკვაძე.

რედაქტორი [illegible].

კალენდარი

სამშაბათი, ღვინობისთვის 31

ქართვ. წმიდ. მოწ. სტაქის, ამპლია და მისთანათა.
კათოლ. წმ. ვოლფგანგისი.
სომეხ. წმ. [illegible].
მაჰმად. სე შაბანი 27 რაც. მუჰამედის 1336 წ. ჰიჯრიდან.
ებრაელ. [illegible] 28 რ. ხეშვან 5678 წ. ქ. ყ. შექ.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მოძრაობა
(დრო ნაჩვენებია ადგილობრივი)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისაკენ	სალ. № 5,	11.32	ღამ.
„	[illegible] № 6,	11.28	საღ.
[illegible]	[illegible] № 13,	8.17	დღ.
„	№ 17,	8.19	დღ.
[illegible]	[illegible] № 6,	9.51	დღ.
„	[illegible] № 4,	5.46	საღ.
[illegible]	[illegible] № 4-8,	12.15	საღ.

თბილისში შემოდის:

[illegible]	[illegible] № 10,	8.[illegible]	დღ.
„	[illegible] № 4,	7.41	საღ.
[illegible]	[illegible] № 13,	7.57	დღ.
„	[illegible] № 18,	9.53	საღ.
[illegible]	[illegible] № 8,	10.26	დღ.
„	[illegible] № 6,	10.20	საღ.
[illegible]	[illegible] № 8,	7.53	დღ.